

Nr 367.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige å ena, samt Amerikas Förenta Stater, Frankrike, Storbritannien och Norra Irland å andra sidan verkställd skriftväxling rörande tyska tillgångar i Sverige m. m.; given Stockholms slott den 1 november 1946.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Östen Undén.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 november 1946.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför ministern för utrikes ärendena följande.

Under de senaste åren ha de allierade regeringarna vid olika tillfällen riktat framställningar till de neutrala staterna rörande sådan i dessa länder befintlig egendom, som *antingen* tillhör tyska medborgare, offentliga eller enskilda institutioner i Tyskland *eller ock* anses ha rättsstridigt bortförts från de av Tyskland under kriget ockuperade länderna.

Jag anhåller nu att få lämna en redogörelse för de underhandlingar och åtgärder, vartill de till Sverige riktade framställningarna givit anledning.

Allierade deklARATIONER.

Till grund för de allierade regeringarnas framställningar ha lagts vissa av dem utfärdade och publicerade deklARATIONER i hithörande frågor. Sålunda utfärdades i januari 1943 en av flertalet allierade stater undertecknad deklARATION rörande egendom härrörande från de ockuperade länderna. Denna deklARATION, vilken bragtes till svenska regeringens kännedom genom note från härvarande brittiska beskickning, innehöll en förklaring, att de allierade nationerna ämnade göra sitt yttersta för att omintetgöra fiendens plundringsmetoder och därför förbehölle sig rätt att ogiltigförklara alla transaktioner — oavsett deras formella gestaltning — avseende egendom i de av fienden ockuperade eller kontrollerade områdena. I en särskild deklARATION av den 22 februari 1944, utfärdad av amerikanska, brittiska och sovjetryska finansministerierna, varnades de neutrala länderna för transaktioner med avseende å rövat monetärt guld. Även denna deklARATION bragtes till svenska regeringens kännedom genom noter från härvarande brittiska och amerikanska beskickningar.

Vid den i Bretton-Woods i Förenta Staterna under sommaren 1944 av de allierade nationerna anordnade konferensen för penning- och finansfrågor, antogs jämväl en resolution, Nr VI, vari rekommenderas vissa åtgärder i förhållande till de neutrala länderna med avseende å såväl från ockuperade

länder härrörande egendom som fiendeegendom i allmänhet. Beträffande egendom som rövats från de ockuperade länderna borde, enligt resolutionen, de neutrala staterna uppmanas att inom sina respektive områden vidtaga åtgärder för att förebygga överlåtelse eller andra dispositioner av sådan egendom, att framskaffa och avskilja densamma samt att hålla den till förfogande för vederbörande myndigheter efter befrielsen. I fråga om den i neutrala länder befintliga fiendeegendomen krävdes i resolutionen åtgärder för att förebygga undangömmande med svikliga medel eller annorledes av all egendom, som tillhör eller påstås tillhöra regering, enskilda eller institutioner inom fiendeländerna eller de fientliga ledarna och deras medhjälpare. Slutligen förutsattes, att de neutrala staterna skulle underlätta denna egendoms utlämnande till efterkrigsmyndigheterna.

Såsom motivering till dessa rekommendationer åberopades bl. a. att fiendeländernas ledare och medborgare liksom deras medhjälpare sökte överföra tillgångar till och genom neutrala länder i syfte att dölja dem för framtida bruk, för vidmakthållande av sitt inflytande och skapandet av världshegemoni, att de tillägnat sig ockuperade länders och deras invånares egendom genom öppen eller förtäckt plundring, ofta genom till synes legala metoder med hjälp av sina lydregeringar, samt att därvid »kedjan av äganderätt och kontroll» genom försäljningar eller andra former av överlåtelse ofta dragits genom ockuperade och neutrala länder, varigenom uppspårnings- och utredningsarbetet gjorts till en internationell fråga.

Bretton-Woods-resolutionen bragtes den 2 oktober 1944 officiellt till svenska regeringens kännedom genom skrivelser från brittiska och amerikanska sändebuden till min företrädare i ämbetet, varvid hemställdes att svenska regeringen måtte vidtaga erforderliga åtgärder för tillgodoseende av de syften, som kommit till uttryck i resolutionen. Ett stort antal allierade regeringar anslöto sig sedermera till denna hemställan.

Förhandlingar med de allierade 1944—1945.

Frågan om Sveriges medverkan för uppfyllandet av Bretton-Woods-resolutionens syften upptogs till närmare diskussion från brittisk och amerikansk sida inom ramen för de handelspolitiska förhandlingar — de s. k. tripartitförhandlingarna — vilka fördes med Sverige under vintern 1944—45. Därvid gingo de allierade önskemålen i första hand ut på införandet av en betryggande kontroll över den här befintliga fientliga egendomen, i främsta rummet den tyska, och därjämte på åtgärder för återställande av den från de ockuperade länderna rövade egendom, som här i landet kunde påträffas.

Efter preliminära diskussioner i London och Washington inleddes i april 1945 i Stockholm förhandlingar i ämnet med härvarande brittiska och amerikanska beskickningar, biträdda av från Washington utsända sakkunniga. Under dessa förhandlingar, vilka fördes parallellt med överläggningar om den svenska varuinförseln västerifrån, framlades från allierad sida ett förslag till avtal, varigenom kontrollen över de tyska tillgångarna i Sverige skulle i detalj regleras. Enligt förslaget skulle bl. a. alla tyska och japanska

tillgångar, vare sig de hade formen av äganderätt eller andra direkta eller indirekta intressen, blockeras eller »frysas». Undantag från blockeringen skulle medgivas endast i samförstånd med de allierade myndigheterna. Ett särskilt organ, vari svenska och allierade myndigheter skulle vara representerade, skulle behandla frågor om kontrollens tillämpning och om undantag från blockeringen. Frågan om den slutliga dispositionen av den sålunda spärrade egendomen berördes emellertid icke i det allierade förslaget.

Från svensk sida förklarade man sig beredd att genom interna svenska åtgärder söka uppfylla Bretton-Woods-resolutionens rekommendation beträffande rövad egendom. Rörande kontrollen av fiendeegendomen hänvisades till de successiva skärpningarna i den svenska valutakontrollen under de senare åren, särskilt genom de i oktober 1944 vidtagna ändringarna i valutaförordningen. Därvid hade jämväl Bretton-Woods-resolutionens syften i viss mån beaktats genom införande av ökad kontroll över kapitalrörelser från utlandet till Sverige. Genom valutakontrollen, liksom genom den ordning för transferring, som gällde enligt clearingavtalen, hade redan på ett tidigt stadium skapats hinder för kapitalflykt till Sverige från axelmakterna. Därjämte hade man genom den av valutakontoret i februari 1945 påbjudna deklARATIONEN av fordringar på och skulder till utlandet vid 1944 års utgång, vunnit överblick även över fiendeländernas egendom här i landet, i den mån denna utgjordes av likvida tillgångar. Emellertid vore man å svensk sida även beredd överväga införandet av en kontroll, som mer direkt toge sikte på en blockering och övervakning av särskilt de tyska tillgångarna i riket. En sådan kontroll, liksom även ett återställande av rövad egendom, i den mån ej gällande civillag möjliggjorde en sådan, krävde emellertid riksdagens medverkan för skapandet av erforderligt legislativt underlag. Utformningen av detta, liksom handhavandet av den kontroll, som kunde befinnas erforderlig, vore emellertid en intern svensk angelägenhet, beträffande vilken man förbehölle sig full handlingsfrihet. Man önskade därför icke avtalsmässigt reglera de svenska åtgärderna i ämnet, ehuru man samtidigt utginge från att dessa, i materiellt hänseende, skulle i huvudsak tillfredsställa de allierade önskemålen.

Svensk lagstiftning.

Medan de angivna förhandlingarna pågingo, framlades vid slutet av 1945 års lagtima riksdag förslag till lagstiftning, avsedd att möjliggöra ytterligare åtgärder i Bretton-Woods-resolutionens anda. Dessa förslag, vilka av riksdagen antogos, ledde till utfärdandet den 29 juni 1945 av *dels* lagen om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom m. m., (nr 520) och *dels* lagen om kontroll å viss utländsk egendom m. m. (nr 522).

Genom förstnämnda lag inrättades ett särskilt förfarande för återställande av egendom, som folkrättsstridigt frånhänts medborgare i ockuperat land, även i de fall då egendomen innehades av någon som förvärvat den i god tro. Den sistnämnda lagen, den s. k. kontrollagen, öppnade möjlighet att anordna särskild kontroll och övervakning av utländsk egendom i riket, när sådan befinnes erforderlig i anledning av kapitalflykt till Sverige eller eljest

med hänsyn till de av kriget föranledda utomordentliga förhållandena. Sådan kontroll kan i första hand anordnas genom skingringsförbud. Även mer ingripande säkerhetsåtgärder äro enligt lagen möjliga, nämligen i form av kvarstad, som kan tillgripas, därest det skäligen kan befaras, att egendomen i strid mot skingringsförbudet undanstickes eller förstöres. Kvarstad kan under enahanda förutsättning även tillgripas med avseende å egendom, som formellt framträder som svensk, nämligen egendom som tillhör svensk juridisk person, vari förefinnes ett bestämmande utländskt inflytande. För handhavandet av de kontroll- och förvaltningsuppgifter, som avses i den nya lagstiftningen, inrättades från och med budgetåret 1945/46 en speciell administrativ myndighet, flyktkapitalbyrån, samt en särskild nämnd, restitutionsnämnden, med väsentligen judiciella funktioner (prövning av, förutom frågor om återställande av rövad egendom, huvudsakligen sådana angående förordnande om kvarstad).

Med stöd av kontrollagen infördes skingringsförbud å all tysk egendom här i riket — genom kungörelse 29 juni 1945 (nr 526) — varjämte i en samma dag utfärdad särskild kungörelse påbjöds skyldighet att deklarerera dylik egendom till flyktkapitalbyrån.

Undersökningar för att bringa i dagen dolda tyska tillgångar igångsattes jämväl, varvid uppgifter erhållna genom de allierade myndigheterna ofta kommo till användning. Svenska bolag med tyska intressenter underkastades genom flyktkapitalbyråns försorg ingående granskning. Under detta arbete visade det sig snart erforderligt att skapa möjligheter för mer vittgående ingripanden, särskilt beträffande de här i riket bildade bolag, som utgjorde dotterbolag till tyska företag eller eljest stodo under tyskt inflytande. I anledning härav framlades för riksdagen i november 1945 förslag till lag om administration av vissa bolag m. m. Rörande syftet med detta förslag framhöll chefen för justitiedepartementet vid förslagens remiss till lagrådet bl. a.:

Det har sålunda blivit alltmer uppenbart, att det tyska sammanbrottet och Tysklands uppdelning i olika ockupationszoner skapat en oreda i hithörande rättsförhållanden, vilken icke synes bliva av kortvarig natur. Genom fredsfördrag sanktionerad regerings- och lagstiftningsmakt saknas och några enhetliga regler för de tyska handels- och industriföretagens behandling inom de olika ockupationszonerna ha icke meddelats. Härtill kommer, att någon av alla parter erkänd ordning beträffande den tyska egendomen utanför Tyskland icke finnes.

Förutom av de svårigheter, som denna oklarhet i det rättsliga läget föranleder kompliceras situationen av de rent praktiska följderna av den stränga avspärrning som rått alltsedan den tyska kapitulationen. Denna avspärrning begynte som bekant för Sveriges del redan tidigare — i och med den inskränkning i handels- och affärsförbindelserna med Tyskland som genom ensidiga svenska åtgärder genomfördes vid årets början och utmynnade i inställandet av alla betalningar över svensk-tyska clearingen i april. Icke heller denna rent faktiska avspärrning, som sålunda nu varat i över ett halvt år synes komma att hävas inom den närmaste framtiden.

Uppenbart är, att dessa olika omständigheter skapat betydande svårigheter i främsta rummet för sådana företag, vilka för sin verksamhet varit fi-

nansiellt eller kommersiellt beroende av Tyskland. Dessa företags rörelse har i många fall krävt tillförsel av råvaror eller halvfabrikat eller av tekniska hjälpmedel från Tyskland, en tillförsel som numera upphört. Hos många av företagen har en inskränkning av rörelsen redan måst ske, och svårigheter att uppbringa medel för dennas fortsättande ha på sina håll inställt sig. Möjligheterna för företagen att för rörelsens upprätthållande knyta nya affärsförbindelser med utlandet eller att utveckla tidigare bestående sådana med de allierade länderna synas ofta vara stängda främst på den grund att ett stort antal av företagen äro uppförda på de allierades s. k. svarta listor.

Det synes uppenbart, att i det här skildrade läget starka skäl tala för åtgärder från det allmännas sida varigenom samhällets intresse av produktionens och sysselsättningens upprätthållande tillvaratages. Att åtgärder i detta syfte som regel äro i vederbörande företags eget intresse ligger i sakens natur. Många gånger torde företags överlåtelse på nya händer erbjuda den lämpligaste utvägen för rörelsens fortsättande. Det kan därvid tänkas, att företaget eller dess tillgångar äro av den art, att det allmänna kan böra i en eller annan form övertaga desamma. Fall kunna å andra sidan förekomma, då företags betydelse för folkförsörjningen är så ringa, att avveckling och likvidation synes naturlig. För de syften som nu angivits kunna mer vittgående åtgärder bliva erforderliga än de som förutsetts i den gällande lagstiftningen. Det närmare bestämmandet av formerna för ingripandet är uppenbarligen ett mycket ömtåligt spörsmål. Med tanke särskilt på de fall då överlåtelse av egendom eller avveckling av viss verksamhet kan finnas påkallad vill jag framhålla att i betraktande av de olika rättsanspråk, som kunna göras gällande beträffande egendomen eller verksamheten, särskilda anstalter kunna böra vidtagas för att säkerställa en såvitt möjligt rättvis värdering.»

Sedan riksdagen antagit lagförslaget, utfärdades lag i ämnet den 14 december 1945 (nr 885). Enligt denna lag, den s. k. administrationslagen, kan offentlig administration, på föranledande av flyktkapitalbyrån och efter beslut av restitutionsnämnden, anordnas för svenskt aktiebolag eller annan juridisk person, vari finnes ett bestämmande tyskt inflytande. Förutsättning härför är att åtgärden befinnes erforderlig för att vinna kontroll över företags verksamhet, eller att den med hänsyn till av kriget föranledda, utomordentliga förhållanden prövas nödig för säkerställande av en ändamålsenlig och ur allmän synpunkt lämplig användning av företags egendom. Även om det utländska inflytandet ej kan anses bestämmande, kan företaget sättas under administration, under förutsättning att samtycke därtill lämnas av dess beslutande organ. Genom en samtidigt antagen ändring av kontrollagen erhöles en motsvarande utvidgning av möjligheten att anordna kvarstad å egendom, som tillhör utländskt rättssubjekt och alltså även formellt är utländsk.

Bolag, som satts under administration företrädes utåt av administratören, vilken utövar de befogenheter, som tillkomma bolagsstämma, styrelse och övriga bolagets organ. Administratören äger dock icke överlåta bolaget tillhörig fast egendom, ej heller överlåta bolagets rörelse eller nedlägga densamma eller föranstalta om frivillig likvidation, utan tillstånd av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av flyktkapitalbyrån. I vissa fall kräves för dylika åtgärder jämväl samtycke från bolagets ordinarie organ.

Egendom, som belagts med kvarstad, må försäljas, om den är underkastad snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller kräver alltför kostsam vård, eller om det finnes erforderligt för att egendomen skall komma till en ändamålsenlig och ur allmän synpunkt lämplig användning.

Med stöd av de sålunda vidgade befogenheterna kunde avvecklingen av vissa tyska tillgångar påbörjas, i första hand genom avyttring av här befintliga varulager och vissa andra reallgångar. De likvider som inflyta vid sådana försäljningar, inbetalas å den svensk-tyska clearingen i enlighet med gällande föreskrift, att alla betalningar till förmån för någon i Tyskland skola verkställas genom dylik inbetalning. I fråga om de här bildade tyska dotterbolagen hava försäljningsåtgärder endast i undantagsfall kommit till stånd. Såsom förberedelser till avvecklingen har emellertid, i de fall då moderbolagens aktier befinna sig i Sverige, dessa belagts med kvarstad, medan administrator tillsatts för dotterbolagen, när aktierna finnas i Tyskland.

Fortsatta överläggningar med de allierade.

Jämsides med dessa interna svenska åtgärder bedrevos fortsatta överläggningar med de allierade, som därvid höllos orienterade om ändringarna i den svenska lagstiftningen, liksom om kontrollorganens verksamhet. Från svensk sida betonades dock städse, att handhavandet av kontrollen måste betraktas såsom en rent svensk angelägenhet, ehuru man vore beredd att lämna de allierade upplysningar om kontrollens utveckling i stort och om kontrollorganens beslut i frågor av gemensamt intresse, ävensom att utbyta informationer av betydelse för uppsparandet av dolda tyska tillgångar. Sedan det material, som inkommit genom den den 29 juni 1945 påbjudna deklARATIONEN av tysk egendom, bearbetats, överlämnades till de allierade en sammanställning av materialet.

Spörsmålet om den slutliga dispositionen av de tyska tillgångarna hade vid överläggningarna med de allierade ställts på framtiden. Efter den tyska kapitulationen utfärdade emellertid de allierade huvudmakterna den 5 juni 1945 en deklARATION, vari fastslogs, att de allierade övertagit den högsta makten i Tyskland med alla därav härflytande administrativa och legislativa befogenheter. Kort efter denna deklARATION framförde de amerikanska och brittiska sändebuden en hemställan från de fyra ockupationsmakternas regeringar att få övertaga den tyska »officiella» egendomen i Sverige, d. v. s. de tyska ämbetslokalerna, i första hand beskickningshuset och den egendom, som där funnes vid sammanbrottet. Det framhölls vid denna démarche, att det väsentliga vore att erhålla obegränsad tillgång till beskickningens byggnad och arkiv. I det svar, som min företrädare i ämbetet avgav den 18 juni 1945, meddelades, att de tyska ämbetslokalerna och den där förvarade egendomen omhänderhades av utrikesdepartementet men skulle hållas tillgängliga för de fyra allierade regeringarna. I anslutning härtill erhöles dessas beskickningar tillgång till lokalerna, varjämte arkivalierna överlämnades till dem. En här bildad »interallierad kommitté för kontroll av den tyska statsegendomen i Sverige» framförde sedermera genom brittiske ministern vissa

önskemål beträffande dispositionen av den egendom, som ansågs tillhöra tyska beskickningen och dess underavdelningar. Dessa önskemål blevo i huvudsak bifallna.

Frågan om rätten till och dispositionen av övrig tysk statsegendom samt enskilda tyska tillgångar här i riket upptogs från allierad sida först i början av augusti 1945. Kort dessförinnan hade, som bekant, de allierade regeringarna vid konferensen i Potsdam beslutat uppdraga åt kontrollrådet i Berlin att vidtaga lämpliga åtgärder för utövandet av kontroll och förfoganderätt över sådana tyskägda tillgångar i utlandet, som icke redan stode under de förenade nationernas uppsikt. Samtidigt överenskommo de fyra makterna om en uppdelning av dessa tillgångar, varigenom Sovjetunionen avstod från anspråk på delaktighet i de tyska tillgångarna i utlandet med undantag för de i Bulgarien, Finland, Ungern, Rumänien och östra Österrike befintliga. Den tyska egendomen i de f. d. neutrala länderna i Europa skulle alltså tillkomma de västallierade nationerna.

Till fullföljande av dessa beslut meddelade de tre västallierade regeringarna, genom i stort sett likalydande noter till utrikesdepartementet den 3 och 4 augusti, att ockupationsmakterna gjorde gällande anspråk på rätten till och kontrollen över (claim title to and control of) de tyskägda och tyskkontrollerade tillgångarna i Sverige. Svenska regeringen anmodades att icke vidtaga någon åtgärd, som kunde stå i strid med dessa anspråk.

I det svar, som jag den 4 augusti 1946 avgav till de allierade ministrarna, hemställdes om närmare upplysning rörande rättsgrunden för de av ockupationsmakterna framförda anspråken på enskild tysk egendom i Sverige. Det vore visserligen välkänt, att de ockuperande staterna övertagit makten i Tyskland och att de följaktligen i vissa avseenden hade ställningen av en regering i Tyskland. Emellertid torde icke ens en nationell tysk regering, enligt i de flesta länder, inbegripet Sverige, tillämpad rätt, erkännas ha laglig befogenhet att övertaga eller disponera över tyskägda privat egendom i andra länder. De svenska domstolarna kunde knappast antagas acceptera som tillräcklig grund för befogenheten att disponera över sådan egendom endast ett anspråk från de ockuperande makterna rörande deras rätt till tysk egendom. Vidare erinrades om svenska regeringens tidigare förklaringar att frågan om det slutliga förfogandet över den tyska egendomen i Sverige icke finge anses prejudicerad genom de åtgärder, som å svensk sida vidtagits för dess blockering och kontroll. Denna reservation förklarades gälla icke blott tysk privat egendom i Sverige utan även här befintlig tysk statsegendom.

Något svar på denna förfrågan erhöles icke, och den principiella frågan om rätten till de tyska tillgångarna återupptogs tills vidare icke från allierad sida. Av de konversationer, vilka fortlöpande fördes angående kontrollen och förvaltningen av dessa tillgångar, framgick emellertid, att man å allierad sida icke uppgivit sin principståndpunkt utan tvärtom fäste stort avseende vid att de allierade regeringarnas rättsanspråk till fullo respekterades. Denna inställning trädde bl. a. i dagen, när fråga uppstod om försäljning av tyska tillgångar i Sverige i enlighet med den svenska lagstiftningen. Därvid kräv-

des å allierad sida, att någon försäljning icke skulle äga rum utan de allierades godkännande, såväl av försäljningsvillkoren som av de ifrågakommande köparna. Det framhölls också, att, därest försäljning komme till stånd utan dylikt samtycke, man från allierad sida ämnade tillgripa svartlistning för att avskräcka eventuella intressenter från förvärv av egendomen i fråga. Det framgick vidare, att man på allierat håll alltjämt önskade få till stånd ett mer intimt samarbete vid utövandet av kontrollen över den tyska egendomen i Sverige.

Med hänsyn härtill ansågs det påkallat att från svensk sida ånyo understryka, att frågan om administreringen och kontrollen av den tyska egendomen här i riket vore en intern svensk angelägenhet, och att man därvid icke kunde anse sig förpliktad att inhämta allierat samtycke till de åtgärder, som befunnas påkallade. Deklarationer i denna riktning avgåvos bl. a. den 20 september vid sammanträde med de allierade beskickningarna och den 7 februari 1946 i form av ett till dem överlämnat memorandum. I detta memorandum erinrades, att något klarläggande från de allierades sida av den legala grunden för deras anspråk på rätten till de tyska tillgångarna i Sverige icke skett, samt att man å svensk sida icke kunnat finna någon sådan grund i gällande internationell rätt. Svenska regeringen kunde därför icke grunda sitt handlande på påståendet att de allierade makterna skulle ha förvärvat rätt till den tyska egendomen i Sverige, och att denna skulle vara underkastad allierad myndighet. Emellertid påpekades, att svenska regeringen, i full överensstämmelse med det från allierad sida tillkännagivna syftemålet, vore beslutentillse, att tyska intressen i svenskt industriellt och ekonomiskt liv avlägsnades. Det förklarades ytterligare, att, ehuru kontrollen över tyska tillgångar i Sverige utformats i nära samarbete med de allierade representanterna, Sverige icke kunde förbinda sig att de dispositioner beträffande sådana tillgångar, som vore av omständigheterna påkallade, skulle på förhand underställas de allierade myndigheterna för godkännande. Beträffande det slutliga förfogandet över de tyska tillgångarna erinrades jämväl om tidigare av svenska regeringen gjorda reservationer för svenska fordringar på Tyskland.

Inbjudan till förhandlingar i Washington.

Kort efter överlämnandet av detta memorandum mottog utrikesdepartementet genom de amerikanska, brittiska och franska sändebuden en inbjudan till svenska regeringen att till Washington sända ombud för träffandet av en överenskommelse rörande de tyska tillgångarna i Sverige, närmare bestämt angående det sätt på vilket dessa tillgångar bäst kunde förvaltas, likvideras och disponeras för skadestands- och återuppbyggnadsändamål. Överläggningarna skulle jämväl omfatta de frågor av valutateknisk art, som kunde uppkomma på grund av de inflytande medlens användning för de angivna ändamålen, varjämte man förväntade att uppgörelse kunde träffas om ett administrativt förfarande för fullt samarbete mellan de svenska och allierade myndigheterna.

Såsom grund för dessa förslag åberopades en av det allierade kontrollrådet i Berlin den 30 oktober 1945 utfärdad lag angående övertagandet av tyska tillgångar i utlandet, vars text överlämnades samtidigt med inbjudan. Särskilt fästes svenska regeringens uppmärksamhet på ett uttalande i lagen enligt vilket det vore de allierades bestämnda avsikt att övertaga kontrollen av alla tyska tillgångar i utlandet och undandraga dem tysk äganderätt. Huvudsyftet härvidlag vore fullständig eliminering av Tysklands ekonomiska möjligheter att börja ett nytt krig samt dessa tillgångars användande till hjälp, skadestånd och återuppbyggnad (relief, reparation and rehabilitation) av de länder, som härjats genom tyskt överfall. Återuppbyggnaden av dessa länder vore väsentligen beroende av att de kunde erhålla medel till varuimport trots deras nuvarande, oförmånliga valutaläge. Ett realiserande av de tyska utlandstillgångarna för skadeståndsändamål skulle befrämja dessa länders handel med Sverige och därmed Sveriges deltagande i det europeiska återuppbyggnadsarbetet. I betraktande härav förutsatte de allierade regeringarna, att svenska regeringen ville tillerkänna den angivna lagen full verkan och lämna sin medverkan vid dess tillämpning.

I det svenska svaret på de allierade inbjudningsnoterna, vilket avgavs den 28 februari, förklarades, att svenska regeringen varken enligt internationell rätt eller svensk konstitutionell eller civil lag vore berättigad att till de allierade överlämna tysk egendom i Sverige eller vid försäljning därav inflytande medel. Särskilt bestredes, att den åberopade, av kontrollrådet utfärdade lagen kunde inför svenska domstolar och myndigheter utgöra en grund för anspråk i denna riktning. Svenska regeringen vore emellertid beredd att gemensamt med de allierade undersöka frågan i ljuset av de angivna syftemålen och med hänsyn tagen till alla de omständigheter, som måste beaktas i förevarande sammanhang. Vad beträffade de syftemål, som de allierade angivit, nämligen elimineringen av den tyska krigspotentialen och återuppbyggnadsarbetet i de krigshärjade länderna, erinrades om att Sverige redan vore aktivt verksamt för deras befrämjande. Det framhölls, att frågan om återuppbyggnaden, vilken enligt svenska regeringens uppfattning krävde snabba åtgärder, icke borde sammanlänkas med den intrikata frågan om de tyska tillgångarna i Sverige.

Slutligen föresloge svenska regeringen en utvidgning av föremålet för de planerade överläggningarna: Enligt inkomna rapporter hade svenska tillgångar i Tyskland, särskilt industriell utrustning tillhörig svenska intressenter, övertagits av ockupationsmyndigheterna och i vissa fall till och med bortförts. Varken svenska regeringen eller de svenska intressenterna hade emellertid varit i tillfälle att utröna i vilken utsträckning svensk egendom på detta sätt disponerats för skadestånds- eller andra ändamål. Svenska regeringen önskade därför upplysning om dessa dispositioner liksom om grunden härför.

Det framhölls vidare från svensk sida, såväl i nämnda svarsnote som i den fortsatta skriftväxlingen i frågan, att det syntes önskvärt, att de begärda upplysningarna angående grunden för de allierades krav samt angående den svenska egendomen i Tyskland erhöles, innan det föreslagna mötet i Washington toge sin början.

I början av maj återkommo de allierade med förnyad inbjudan till Washington, varvid även den allierade ståndpunkten rörande den rättsliga sidan av frågan om de tyska tillgångarna angavs i huvuddrag. Därvid åberopades i första hand den tidigare berörda deklARATIONEN i Berlin den 5 juni 1945 och den med stöd därav av kontrollrådet utfärdade lagen den 30 oktober 1945. Samtidigt underströks, att den föreliggande frågan icke i främsta rummet vore av legal natur. Frågan vore i stället, huruvida Sverige ville samarbeta med de allierade för genomförandet av de syften, vartill lagen givit uttryck.

Det hemställdes nu, att svenska regeringen måtte sända representanter till Washington, så att de föreslagna förhandlingarna kunde taga sin början i mitten av maj månad. Därvid önskade man å allierad sida behandla följande ämnen: 1) egendom i Sverige, ägd eller kontrollerad av tyskar; eliminering av tyska intressen och användandet av därvid influtna medel för hjälp till återuppbyggnad av de områden, som plundrats och härjats genom tysk aggression; 2) »rövad» egendom, inklusive guld och konstverk; 3) hemvändandet av icke önskvärda tyska medborgare och tyska myndighetspersoner samt dispositionen av deras egendom; 4) tyska patent och varumärken; 5) den svenska kontrollagstiftningens och administrationens omfattning. Ytterligare ett antal mer eller mindre tekniska frågor i samband med kontrollen av den tyska egendomen i Sverige hade tagits upp på dagordningen.

Efter en tillfredsställande lösning av de angivna frågorna vore de allierade beredda att diskutera även följande ämnen: 1) de s. k. svarta listorna, 2) de spärrade svenska tillgångarna i USA, 3) de svenska tillgångarna i Tyskland. Man vore jämväl beredd att till diskussion upptaga frågan om svensk representation i Tyskland, liksom varje annan fråga av gemensamt intresse, som svenska regeringen önskade föreslå till behandling.

Sedan Kungl. Maj:t den 24 maj beslutat antaga inbjudan till förhandlingar i Washington, avreste en svensk förhandlingsdelegation, under ordförandeskap av f. d. justitierådet Sandström, till Förenta Staterna den 27 maj 1946.

Skadeståndsfrågan och förhandlingar med övriga neutrala.

De allierades strävan att få till stånd en överenskommelse med Sverige i fråga om de tyska tillgångarna utgjorde uppenbarligen ett led i den plan, som uppgjorts för dispositionen av den tyska egendomen i de neutrala länderna överhuvud. Denna plan hade, i nära anslutning till de vid Potsdamkonferensen 1945 fattade besluten, närmare utformats genom den i Paris i januari 1946 undertecknade konventionen rörande det tyska skadeståndet. I denna överenskommelse, som biträdades av Förenta Staterna, Storbritannien och Frankrike samt 15 av de mindre, allierade staterna, bekräftas, att de tyska tillgångarna i de neutrala länderna skola undandragas tysk äganderätt och kontroll samt likvideras eller disponeras på sätt, som Förenta Staterna, Storbritannien och Frankrike bestämma i enlighet med de avtal, som kunna träffas med vederbörande neutrala stater. De medel, som inflyta vid likvidationen av egendomen, skola såsom skadestånd fördelas mellan signatärmakterna genom en för ändamålet inrättad skadeståndskommission

med säte i Bryssel (Inter-Allied Reparation Agency). I överenskommelsen fastställles även signatärmakternas procentuella andelar i denna del av det tyska skadeståndet. Enligt denna fördelning skola Förenta Staterna och Storbritannien erhålla vardera 28 %, Frankrike 16 % medan återstående 28 % fördelas mellan de mindre allierade, varvid exempelvis Jugoslavien erhåller 6,6 %, Holland 3,9 %, Norge 1,3 % etc.

Verkställighet av dessa beslut förutsatte uppenbarligen överenskommelser med en var av de neutrala stater, där tysk egendom vore tillfinnandes. I detta syfte vände man sig i första hand till Schweiz, med vilket land underhandlingar inleddes i Washington i mars 1946. Dessa underhandlingar, som tidtals ajournerades på grund av svårigheten att finna en för båda parter godtagbar lösning, ledde emellertid den 25 maj till en uppgörelse, som i huvudsak innebär följande:

De schweiziska myndigheterna skola fullfölja tidigare påbörjade undersökningar för uppdagandet av i Schweiz befintlig egendom, som tillhör eller kontrolleras av i Tyskland boende tyska medborgare, samt likvidera denna egendom. De tyskar, som beröras av dessa åtgärder, skola erhålla ersättning i tysk valuta. Hälften av de belopp, som erfordras för denna ersättning, skall tagas ur schweiziska tillgodohavanden i Tyskland.

Av de medel, som inflyta genom likvidationen av den tyska egendomen i Schweiz, skall hälften tillfalla Schweiz och disponeras på sätt schweiziska regeringen bestämmer; den andra hälften ställes till de allierades förfogande för återuppbyggnad av de krigshärjade länderna. Av denna sista del skall 50 miljoner schw. francs såsom förskott omedelbart ställas till de allierades förfogande för bistånd åt de offer för nazistregimen, som icke kunna repatrieras.

Efterforskningen och likvidationen av den tyska egendomen i Schweiz skall övervakas av en blandad kommission, vari envar av de tre allierade regeringarna samt Schweiz hava en representant. De schweiziska myndigheterna skola fullgöra sina ovan angivna uppgifter i nära samarbete med kommissionen samt giva densamma del av alla upplysningar och alla dokument, som kommissionen finner erforderliga med hänsyn till undersökningarnas och likvidationens syfte. De schweiziska myndigheterna skola undersöka alla de tillgångar, som de själva eller den blandade kommissionen finner skäl misstänka såsom tyska tillgångar eller vilkas bona-fideinnehav ifrågasättes av kommissionen. Undersökningsresultatet skall i varje särskilt fall diskuteras med kommissionen. Beslut av större vikt, såsom fastställande av villkoren för försäljning av tysk egendom i allmänhet eller i enskilda fall, må icke fattas utan föregående konsultation med den blandade kommissionen. Vid oenighet mellan denna och de schweiziska myndigheterna kan frågan hänskjutas till en för ändamålet särskilt inrättad skiljedomstol.

Slutligen skall Schweiz ställa 250 miljoner schw. francs i guld till de allierades förfogande, varigenom de allierade kraven på restitution av rövat guld anses slutligt reglerade.

Avtalet ratificerades av det schweiziska parlamentet den 28 juni 1946.

Från allierad sida eftersträvades uppenbarligen likartade avtal med övriga neutrala länder, varvid man avsåg att, sedan uppgörelse nåtts med Schweiz och Sverige — de två länder, där de mest betydande tyska tillgångarna ansågos föreligga — vända sig till Spanien, Portugal, Irland samt Argentina och Turkiet, vilka båda sistnämnda länder i ifrågavarande hänseende likställdes med de neutrala.

Svensk-allierade förhandlingar i Washington 1946.

Vid förhandlingarna med Sverige i Washington, vilka inleddes den 31 maj, företrädde den allierade sidan av tre delegationer, en för Förenta Staterna — vars chef tillika var ordförande under förhandlingarna — samt en brittisk och en fransk delegation. Det framhölls emellertid från de allierade delegaternas sida, att de representerade icke blott sina egna regeringar utan de 18 signatärmakterna till den förut nämnda Pariskonventionen angående det tyska skadeståndet och att de hade att till dessa redovisa resultatet av förhandlingarna.

Liksom under de tidigare i Stockholm förda underhandlingarna fäste de allierade stort avseende vid frågan om *kontrollen och elimineringen av de tyska intressena* i Sverige. Man sökte därför ånyo få till stånd en gemensam svensk-allierad kontroll över de tyska tillgångarna i likhet med vad som överenskommits med Schweiz. Redan under ett tidigt stadium av förhandlingarna framlades förslag till överenskommelse härom. Enligt detta förslag skulle de allierade erhålla ett betydligt större medinflytande vid förvaltningen och försäljningen av tysk egendom än enligt nu rådande system. Från svensk sida avböjdes en dylik gemensam kontroll och hävdades, i anslutning till tidigare svenska deklarationer, att kontrollen helt måste tillkomma de för detta ändamål särskilt tillsatta svenska organen. Man vore beredd att, liksom hittills, delgiva de allierade alla upplysningar av betydelse för uppnåendet av de gemensamma syftemålen. Däremot kunde man icke utfästa sig att i förväg konsultera de allierade beträffande olika åtgärder som kunde ifrågakomma under förvaltnings- och likvidationsprocessens gång och ej heller beträffande de undantag från skingringsförbudet, som kunde befinnas påkallade.

Någon närmare diskussion av omfattningen och storleken av de tyska tillgångarna i Sverige förekom icke. Å allierad sida accepterades de uppskattningar som verkställdes å svensk sida, huvudsakligen med hjälp av 1945 års deklaration till flyktkapitalbyrån. Dessa ha utmynnat — efter nedskrivning med hänsyn till möjlig värdeminskning vid en tvångsrealisation — i en totalsiffra på 378 miljoner kronor, inberäknat inestående clearingmedel.

I samband med kontrollfrågan upptogs från de allierades sida vissa önskemål beträffande *här befintliga tyska medborgare*. Det vore nämligen enligt allierad uppfattning ett viktigt led i skapandet av säkerhet mot varje tyskt inflytande, att alla de tyskar, som kunde betraktas såsom icke önskvärda (obnoxious) återsändes till Tyskland. Framställningar härom hade från tid till annan redan gjorts genom de allierade beskickningarna i Stockholm, var-

vid man överlämnat förteckningar å de tyskar, som enligt allierad uppfattning borde hemsändas. Från svensk sida hävdades att jämväl denna fråga vore en intern svensk angelägenhet, som finge prövas av vederbörande svenska myndigheter. Dessa hade att avgöra i vad mån en tysk medborgare skulle anses så »skadlig», att han borde hemsändas. Från allierad sida förklarade man sig godtaga denna ståndpunkt. Man hemställde emellertid, att prövningen av ifrågavarande tyska medborgare och, i förekommande fall, deras hemsändande, måtte i möjligaste mån påskyndas.

Den slutliga *dispositionen av de vid likvidationen inflytna medlen* blev under förhandlingarnas gång den centrala frågan. Till en början utvecklades å ömse sidor den principiella inställningen. Den svenska rättsståndpunkten klarlades därvid i anslutning till tidigare från svensk sida avgivna deklARATIONER. Från allierad sida hävdades i huvudsak följande:

De allierades ställning i Tyskland vore numera icke att betrakta blott såsom krigförande ockupanters sådan den reglerats genom Haagkonventionens föreskrifter. Eftersom fientligheterna i Tyskland upphört, ehuru formellt fredsfördrag icke ännu kommit till stånd, vore 1907 års lantkrigsreglemente icke tillämpligt på den rådande situationen. Läget vore i stället, att Tysklands kapitulation utan villkor samt försvinnandet av varje tysk regeringsmakt lett till de allierades övertagande av högsta makten i Tyskland, i enlighet med Berlin-deklarationen den 5 juni 1945. Härigenom hade de också övertagit alla en tysk regerings befogenheter. De ägde sålunda även befogenhet att utfärda lagar och förordningar, gällande för tyska medborgare. Liksom tidigare den tyska regeringen, med stöd av den tyska valutalagstiftningen, alltsedan 1938 kunnat förfoga över sina medborgares egendom även i utlandet, så ägde jämväl den nuvarande högsta myndigheten i Tyskland, kontrollrådet, utfärda föreskrifter härom. Den tyska valutalagstiftningen hade åtminstone de facto vunnit erkännande i utlandet. Detsamma vore f. ö. förhållandet med likartad lagstiftning av förfogandekaraktär inom de allierade länderna. Det ansågs därför numera möjligt för en regering att »mobilisera» sina undersåtars tillgångar i främmande länder. Den av kontrollrådet utfärdade lagen den 30 oktober 1945 hade givits med stöd av denna rättsgrund.

Även om denna uppfattning av den legala frågan kunde sägas innebära ett visst mått av rättslig nydaning — en nydaning som dock stöddes av flertalet nationer i världen — överensstämde den i vart fall, enligt de allierades mening, med de rättskänslans krav, som här gjorde sig starkt gällande. Det skulle nämligen framstå såsom obilligt, om, medan tysk egendom inom Tyskland ostridigt kunde disponeras för skadestånds- eller återuppbyggnadsändamål, de tyska medborgare, som placerat sin egendom i Sverige, skulle vara skyddade mot dylika förfoganden. Tyskland hade med sin »totala» krigsföring överfallit och plundrat oskyldiga stater och deras medborgare och därmed ådragit sig en »total» skadeståndsskyldighet. Det vore därför rimligt, att tysk egendom, var den än befunne sig, användes för att i någon ringa mån kompensera de oerhörda förluster, som vållats av den tyska aggressionen. Frågan huruvida Sverige önskade medverka till en dylik lösning

vore i första hand en fråga om svensk »public policy». I betraktande av det uppenbara behovet av all möjlig hjälp till återuppbyggnaden i de förhärjade länderna skulle det närmast uppfattas som en ovänlig inställning, därest man å svensk sida endast av formella, juridiska skäl vägrade medverka till åtminstone en praktisk lösning av frågan.

När det från svensk sida framhölls, att de svenska fordringarna på Tyskland uppgingo till betydligt större belopp än de samlade tyska tillgångarna i Sverige, hävdades å allierad sida, att det icke kunde anses överensstämma med rättskänslans krav att tillerkänna fordringsägare, som investerat kapital i tyska företag, bättre rätt till dessa tillgångar än offren för den tyska aggressionen. Sverige vore givetvis icke det enda land, som hade fordringsägare med anspråk på betalning ur det tyska konkursboet. Innehavare av exempelvis tyska rikslåneobligationer funnes i snart sagt alla länder, och det skulle uppenbarligen göra ett beklagligt intryck, om de i Sverige skulle tillgodonjuta en helt annan behandling än i övriga delar av världen. Krav från dylika fordringsägare hade enligt allierade uppgifter konsekvent avvisats i de allierade länderna.

För övrigt kunde man på allierad sida icke finna, att ett förnöjande av de svenska fordringsägarna kunde äga rum utan att rättsståndpunkten frånginges. Gällande svenska clearinglagstiftning syntes nämligen icke medgiva, att de tyska tillgångarna i Sverige helt toges i anspråk för betalning av svenska fordringar på Tyskland. Då de tillgångar, som icke kunde indragas i en dylik clearing, i vart fall icke kunde betraktas som svensk egendom utan allenast såsom tysk, syntes de utan något våldförande av rätten kunna disponeras av de allierade myndigheterna, som åtminstone tillsvidare vore de faktiska företrädarna för det tyska folkhushållet och för övrigt hade betydande utgifter för dess understödjande. Med hänsyn till möjligheten att dessa tillgångar skulle reserveras för en blivande tysk regering, framhölls å allierad sida i första hand, att en sådan ståndpunkt icke syntes förenlig med den från svensk sida deklarerade avsikten att eliminera alla tyska intressen. Dessutom förklarades, att de allierade i varje fall komme att se till, att den tyska regering, som kunde komma att tillsättas, finge avstå från alla anspråk på sådana tillgångar.

Den uppgörelse i huvudfrågan, varom man slutligen enades, blev följande.

De tyska tillgångarna i Sverige skola omhändertagas, kontrolleras och likvideras genom flytkapitalbyråns försorg. Därvid skall hittills förekommande utbyte av informationer med de allierade myndigheterna fortsättas. Någon skyldighet att konsultera de allierade, innan beslut fattas i frågor rörande kontrollen och likvidationen, föreligger icke å svensk sida.

Egendom tillhörig tyska medborgare, som äro bosatta i Sverige och som icke skola hemsändas, beröres icke av uppgörelsen. I övrigt bevilja de svenska myndigheterna undantag från skingringsförbudet, och därmed från likvidationen, i enlighet med gällande svenska lagstiftning och hittills tillämpad

praxis. Vid försäljning av tyska tillgångar skola de svenska myndigheterna tillse, att kravet på säkerhet mot varje tyskt inflytande tillgodoses.

Av de vid likvidationen inflytande medlen, vilka uppskattas till 378 miljoner kronor, skola 150 miljoner anses såsom den återstod, som erhålles, sedan svenska fordringar i viss utsträckning erhållit betalning i enlighet med gällande svenska clearinglagstiftning. Denna återstod bör tillkomma det tyska folkhushållet, därvid det statsrättsliga läget i Tyskland kan lämnas å sido. Beloppet bör sålunda få disponeras av den eller dem, som de facto företråda det tyska folkhushållet, f. n. alltså den allierade administrationen i de olika zonerna. Beloppet får användas för inköp för detta folkhushålls räkning även i andra länder än Sverige. Det förutsattes att de tyska rättsägarna genom de allierades försorg i sitt hemland skola erhålla kompensatio, i den mån deras egendom i Sverige likvideras.

Denna principlösning innebär sålunda, att de allierade icke ha någon andelsrätt eller annat intresse i utfallet av likvidationen av de tyska tillgångarna i Sverige — utöver det indirekta intresset i de 150 miljoner, som anvisats för inköp för Tyskland — även om likvidationen skulle giva en större behållning än den nu uppskattade, d. v. s. 378 miljoner kronor. I enlighet härmed blir fördelningen och dispositionen av övriga 228 miljoner, eller det större eller mindre belopp, som likvidationen inbringar, en intern svensk angelägenhet. Vidare märkes att, enär uppgörelsen endast berör de tre västra zonerna i Tyskland, de tre västallierade regeringarna skola bekräfta, att Sovjetunionen icke har några anspråk på ifrågavarande tillgångars användning för den av unionen förvaltade delen av det tyska folkhushållet. Slutligen fastslås att, för förebyggande av framtida tyska krav gentemot Sverige, de allierade åtaga sig att tillse, att en blivande tysk regering för sin del godkänner de angivna dispositionerna beträffande den tyska egendomen.

Denna uppgörelse i frågan om de tyska tillgångarna i Sverige tillgodoser uppenbarligen icke de allierade önskemålen om bidrag till återuppbyggnaden av de befriade länderna. Detta är emellertid i viss mån fallet med en förklaring som i sammanhanget avgavs från svensk sida. Enligt denna skall Sverige lämna fortsatt finansiell hjälp för de angivna ändamålen inom en ram av 125 miljoner kronor. Dessa bidrag från svensk sida — vilka sålunda icke härröra från de tyska tillgångarna — skola omfatta dels 50 miljoner kronor till den internationella flyktingskommittén i London att användas för gottgörelse och ny bosättning åt de offer för nazistregimen, vilka icke kunna repatrieras, dels, såsom en fortsättning av de svenska bidragen till återuppbyggnaden av de krigshärjade länderna, 75 miljoner kronor, närmast avsedda att utgå i form av avskrivningar å redan lämnade eller framtida krediter.

Frågan om fördelningen av detta senare belopp vållade under förhandlingarna betydande svårigheter, enär man å allierad sida önskade redovisa det samma såsom skadeståndsbidrag att fördelas i enlighet med de i Pariskonventionen fixerade andelarna. Från svensk sida förklarades emellertid, att beloppets karaktär av ett fristående svenskt bidrag — utgående av statsmedel och utan direkt samband med de tyska tillgångarna — nödvändiggjorde,

att såväl fördelningen mellan olika mottagarländer som formen för medlens transferering helt bestämdes av svenska vederbörande. För att i någon mån tillmötesgå de allierade önskemålen begränsades fördelningen av bidraget till de stater, som vore anslutna till Pariskonventionen. Därjämte förklarades att utbyte av synpunkter med de allierade — d. v. s. ockupationsmakterna i de tre västra zonerna — samt välvillig prövning av deras önskemål skulle äga rum, innan fördelningen fastställdes, samt att sättet för utbetalning och transferering av de sålunda bestämda andelarna skulle bli föremål för överläggning med vederbörande mottagarland.

Vid sidan av denna behandling av huvudämnet för förhandlingarna genomgicks övriga på dagordningen upptagna frågor.

I *guldfrågan* gjordes från svensk sida redan vid förhandlingarnas inledande klart, att svenska regeringen — i analogi med sin tidigare deklarerade ståndpunkt att medverka till restitution av all folkrättsstridigt rövad egendom — vore beredd att återställa monetärt guld, som genom tyska åtgärder rövats från ockuperade länder. Den närmare tillämpningen av denna principståndpunkt blev emellertid föremål för långvariga diskussioner, särskilt frågan, huru skulle förfaras med rövat guld, som Sveriges riksbank köpt av tyska riksbanken men sedermera sålt till tredje land. Resultatet av överläggningarna är att restitutionskravet — enligt svensk önskan — begränsas till guld, som Sverige hade i sin besittning den 1 juni 1945.

Beträffande den tyska statsegendomen i inskränkt mening, den s. k. *officiella egendomen*, d. v. s. främst tyska beskickningens och konsulatens egendom i Sverige, gjordes från allierad sida gällande, att bestämmanderätten över densamma nu tillkomme de allierade, sedan de övertagit högsta makten i Tyskland. Från svensk sida hävdades, att ett erkännande av en dylik bestämmanderätt skulle innebära ett accepterande av den allierade rättsståndpunkt som man icke velat godkänna såsom grundval för uppgörelsen. Ett allierat förslag att man å svensk sida tills vidare skulle utfästa sig att icke träffa någon slutlig disposition beträffande den officiella egendomen utan föregående samråd med de allierade avböjdes likaledes å svensk sida.

De frågor, som närmast berörde svenska intressen, nämligen *den svenska egendomen i Tyskland, svartlistningen samt frigörandet av de spärrade svenska tillgångarna i Förenta Staterna*, hade av de allierade upptagits på dagordningen såsom sekundära och beroende av lösningen av de övriga, såsom huvudfrågor upptagna spörsmålen. På svensk begäran upptogs emellertid dessa frågor till principdiskussion, innan man kommit till någon lösning av frågan om de tyska tillgångarna.

Frågan om *den svenska egendomen i Tyskland* hade enligt allierad uppfattning intet samband med övriga på dagordningen upptagna frågor. Det hävdades å svensk sida, att denna egendom såsom neutral borde åtnjuta skydd mot att tagas i anspråk för skadeståndsändamål och att, därest allierade myndigheter förfogade över densamma, ägaren resp. de svenska intressenterna vore berättigade att direkt utfå ersättning.

Denna uppfattning vägrade man på allierad sida bestämt att godkänna. Den allierade ståndpunkten vore följande: De investeringar som gjorts i Tyskland av utländska medborgare — allierade eller neutrala — voro underkastade tyska lagar och förordningar och följde Tysklands öden i med- och motgång. En transferering av egendomen eller dess värde vore lika utesluten nu som under nazistregimen. Vad särskilt beträffade de svenska dotterbolagen i Tyskland, underströks, att de svenska rättigheterna utgjordes av en på aktieinnehav grundad andelsrätt i ett tyskt rättssubjekt — på samma sätt som de tyska intressena i de tyskägda bolagen i Sverige endast innebure ett anspråk på utdelning i likvidationen av dessa, vilken verkställdes helt enligt svenska föreskrifter. Det framhölls att icke heller de allierade investeringarna i Tyskland kunde erhålla någon annan behandling. Man åberopade vidare precedensfall från tiden efter föregående världskrig, då genom internationell skiljedom fastställts, att amerikanska dotterbolag i Tyskland kunde fräntagas egendom, som inginge i det tyska skadeståndet, och att de amerikanska moderbolagen ej direkt kunde utfå ersättning för sådan egendom. Att man, under åberopande av den svenska neutraliteten under kriget, skulle i detta hänseende kunna utverka en förmånsställning för Sverige framför de länder som burit bördan av försvaret mot nazismen, vore, enligt de allierade förhandlarnas mening, uppenbarligen helt uteslutet.

Vad man från allierad sida kunde utlova i fråga om de svenska intressena i Tyskland, vore emellertid: 1) Icke-diskriminatorisk behandling av svensk egendom eller egendom, vari finnas väsentliga svenska ägareintressen. 2) Rättvis ersättning i Tyskland (equitable compensation in Germany), d. v. s. i tyskt mynt, för beslag och andra dispositioner, vidtagna av ockupationsmyndigheterna i resp. zoner. Det ankomme på kontrollrådet och de lokala myndigheterna i Tyskland att giva närmare föreskrifter om dylik ersättning. 3) Rätt att genom en mindre, officiell delegation inspektera och undersöka egendomens tillstånd.

Dessa utfästelser gällde emellertid blott de tre västallierade zonerna, eftersom de allierade förhandlarna, i dessa lika litet som i andra avseenden, kunde göra något uttalande beträffande ryska zonen.

Frågan om ersättning för lidna förluster under krigsoperationerna kunde man å allierad sida överhuvud icke diskutera; man erinrade blott om de stora förluster, som de allierade själva gjort av samma skäl.

Beträffande de *svarta listorna*, liksom beträffande *spärrningen av de svenska tillgångarna i Förenta staterna*, framhölls från allierad sida redan vid förhandlingarnas inledande, att dessa åtgärder icke komme att användas såsom påtryckningsmedel i de pågående förhandlingarna. De vore helt motiverade av s. k. säkerhetsskäl och skulle hävas, så snart dylika skäl ej längre gjorde dem påkallade. Därest uppgörelse beträffande kontrollen och dispositionen av de tyska tillgångarna i Sverige kunde träffas, skulle säkerhetsskäl icke längre hindra de svarta listornas avskaffande för Sverige eller frigivandet av de svenska tillgångarna.

Från svensk sida hävdades, att alla rimliga säkerhetsskäl redan vore till-

godosedda genom de omfattande åtgärder för kontroll av de tyska intressena, som vidtagits av svenska regeringen, varför alla till den ekonomiska krigföringen hörande åtgärder av detta slag snarast borde upphävas.

Under förhandlingarnas gång meddelades från allierad sida, att beslut fattats om svarta listans definitiva upphävande för Sverige såväl som för samtliga neutrala länder. Från svensk sida inriktade man sig därefter på att erhålla allierade förklaringar, att svartlisteverksamheten icke skulle fortsättas i andra former, inofficiella eller konsultativa, exempelvis vid tillhandagåendet av amerikanska affärsföretag med upplysningar rörande affärsförbindelser i utlandet. Förklaring av sådant innehåll avgavs från allierad sida. Från amerikansk sida framhölls dock, att man icke kunde undanhålla de amerikanska affärsmän, som hänvände sig till amerikanska myndigheter med förfrågningar om utländska firmor, upplysning huruvida vederbörande firma varit svartlistad samt, i så fall, anledningen härtill.

Beträffande de *svenska tillgångarna i Förenta staterna* förklarade man sig å amerikansk sida beredd att snarast möjligt frigiva dessa enligt i stort sett samma förfarande, som tillämpats vid frigivningen av de allierade staternas tillgångar, vilka ävenledes varit spärrade under kriget. De tekniska modaliteterna för detta arrangemang skulle göras till föremål för senare överläggningar mellan experter å ömse håll. Dylika överläggningar hava inletts men ännu icke slutförts. Å svensk sida förutsattes givetvis, att de ifrågavarande modaliteterna komma att stå i samklang med överenskomna principer och tillvägagångssätt för kontroll och likvidering av de tyska tillgångarna i Sverige, däri inbegripet tillgångar, vilkas realvärde bestå av tillgodohavanden i Förenta staterna.

Sedan enighet uppnåtts mellan förhandlingsdelegationerna om angivna lösningar av de olika frågorna, utarbetades förslag till uppgörelse. Med hänsyn därtill att uppgörelsen i stort sett utgjordes av mer eller mindre ensidiga förklaringar angående resp. regeringars politik och intentioner, ansågs den böra givas en därefter avpassad form. Man enades därvid om att det uppnådda förhandlingsresultatet skulle bekräftas genom en skriftväxling mellan delegationscheferna, vari de å ömse sidor avgivna förklaringarna återgivas. Förslag till dylik skriftväxling utarbetades gemensamt av delegaterna och underställdes vederbörande regeringar i mitten av juli månad. Sedan godkännanden ingått från resp. länder — för Sveriges del under förbehåll för riksdagens prövning — verkställdes skriftväxling mellan delegationscheferna i Washington den 18 juli 1946.

Texterna till skriftväxlingen torde, jämte svensk översättning, få bifogas detta protokoll.

Regleringen av huvudfrågorna, d. v. s. om dispositionen av *de tyska tillgångarna*, *guldfrågan* samt *den svenska egendomen i Tyskland*, angives i tvenne brev (litt. A och B), vilka ha karaktären av huvuddokument. Till dessa ansluta sig vissa kompletterande skrivelser, berörande

dels innebörden av den svenska förklaringen om de tyska tillgångarnas disposition (nr 11),

dels tyska tillgångar i utlandet, som innehavas via svenska medborgare eller institutioner (nr 2),

och dels guldförklarings tillämpning (nr 13).

De svenska förklaringarna beträffande *kontrollen av de tyska tillgångarna* och *de fristående svenska bidragen* hava intagits i särskilda brev, nr 9 och 10.

Den allierade förklaringen beträffande *svarta listan* och den amerikanska beträffande *de svenska tillgångarna i Förenta staterna* behandlas i brev nr 7 resp. 15.

I övrigt ingå i skriftväxlingen kortfattade förklaringar i följande mer eller mindre tekniska frågor, nämligen

dels särskild undersökning beträffande rövade värdepapper (nr 1),

dels repatriering av tyska medborgare (nr 3),

dels tyska statsjärnvägarnas egendom i Sverige (nr 4),

dels tyska patent och varumärken (nr 5),

dels tysk officiell egendom (nr 6),

dels svensk representation i Tyskland (nr 8),

dels danaarv efter personer som avlidit i Tyskland till följd av nazistförföljelser (nr 12),

dels slutligen tyska handelskammaren i Sverige (nr 14).

Av de ovan angivna frågorna har redogörelse redan lämnats rörande repatrieringen av tyska medborgare och rörande den tyska officiella egendomen i Sverige. Skriftväxlingen i dessa frågor utgör blott en sammanfattning av den förda diskussionen. Detsamma gäller skriftväxlingen beträffande tyska handelskammaren och den svenska representationen i Tyskland.

Beträffande de tyska patenten må nämnas, att den i skriftväxlingen berörda, interallierade överenskommelsen i ämnet numera avslutats och att Sverige nyligen erbjudits ansluta sig till densamma. Frågan härom är för närvarande föremål för särskild utredning. I avvaktan på denna utredning ha svenska vederbörande för avsikt att tillsvidare icke medgiva försäljning eller annan överlåtelse av tyska patent, försåvitt överlåtelsen icke sker i samband med försäljning av tyskkontrollerat företag, som innehar patentet i fråga.

I fråga om rövade värdepapper, tyska handelskammaren, danaarv samt genom förmedling av svensk innehavd tysk egendom i utlandet har från svensk sida endast ställts i utsikt vissa undersökningar.

Å allierad sida önskades att — i likhet med vad som överenskommit med Schweiz — möjlighet skulle finnas att vädja till en gemensamt utsedd skiljedomare, i händelse man å allierad sida icke kunde godtaga svenska myndigheters beslut i fråga om verkställandet av de olika svenska deklARATIONERNA. Detta önskemål avböjdes å svensk sida och i stället infördes i huvuddokumentet en skiljedomsklausul, vilken dock endast gäller den principiella uppgörelsen beträffande de tyska tillgångarna och guldfrågan.

De allierade regeringarnas ståndpunkt till frågan om dispositionen av tyska tillgångar utanför Tyskland har varit, dels att man genom likvidation av dessa tillgångar borde eliminera de tyska ekonomiska intressena utom landet såsom ett möjligt underlag för nya rustningar, dels att man med hjälp av intäkterna vid likvidationen borde bereda de krigshärjade länderna viss ersättning för skador vållade genom det tyska angreppet. Man möter alltså å ena sidan ett ekonomiskt säkerhetskrav, å andra sidan ett kompensationskrav.

*Departements-
chefen.*

Redan från början har från svensk sida förklarats, att den allierade ståndpunkten blott i viss begränsad utsträckning kunde godtagas. Sverige har sålunda kunnat ansluta sig till säkerhetskravet och icke heller funnit hinder möta mot att genomföra en likvidation av de tyska tillgångarna; de åtgärder som redan vidtagits i syfte att tillgodose berörda krav framgå av den förut lämnade redogörelsen. Däremot lämnar icke svensk rätt, och, enligt svensk uppfattning, ej heller vedertagen internationell rätt, stöd för ett utlämnande till de allierade av de likvida medel, som skapats genom realisationsförfarandet. Dessa likvida medel äro att betrakta såsom tysk egendom och böra disponeras i enlighet därmed. Sverige har mot denna bakgrund ansett sig böra avvisa kravet på transferering till de allierade av ifrågavarande medel såsom kompensation för de skador dessa åsamkats genom den tyska krigsföringen.

Det uppnådda förhandlingsresultatet kan mot bakgrunden av det sagda i korthet anges innebära följande. Sverige åtager sig att fullfölja nuvarande kontroll- och likvidationsförfarande för tillgodoseende i full utsträckning av säkerhetskravet, varvid utbyte av informationer med de allierade fortsättes men utan skyldighet för svenska vederbörande att konsultera de allierade innan beslut fattas. Den genom likvidationen uppkomna behållningen betraktas såsom tysk egendom. Till den del denna egendom i enlighet med redan tidigare gällande clearingförfarande anses kunna disponeras för clearing mot svenska fordringar skall så ske. I övrigt bör den såsom tysk egendom vara disponibel för det tyska folkhushållets räkning. Då emellertid detta för närvarande — oavsett det statsrättsliga läget — rent faktiskt administreras av allierade myndigheter, böra dessa anses befogade att för inköp för tysk räkning disponera restbeloppet. Denna disposition, som skall bli föremål för särskilda uppgörelser, är uttryckligen begränsad till att gälla tyska folkhushållets behov.

Beträffande de svenska åtagandena i förevarande sammanhang må vidare nämnas, att Sverige — i enlighet med en redan från början intagen principståndpunkt — förklarat sig vilja avstå det guld i svensk besittning den 1 juni 1945, som kunde bevisas vara taget från ockuperade länder.

Från svensk sida framhölls vid förhandlingarna, att de kompensationskrav, som man funnit sig böra avvisa, icke kunde bedömas utan hänsynstagande till Sveriges allmänna finansiella stödverksamhet under efterkrigstiden. Sverige hade för sin del för avsikt att i viss utsträckning fullfölja denna verksamhet. I samband med förhandlingarna har man nu förklarat, att så skall ske inom en ram av sammanlagt 125 miljoner kronor, varav 50

miljoner för den s. k. internationella flyktingkommittén i London. Återstoden, 75 miljoner kronor, utgör ett tillägg från svensk sida till de bidrag till det internationella återuppbyggnadsarbetet, som redan utgått av svenska statsmedel och vilkas fördelning bestämmes av Sverige.

En förutsättning för en uppgörelse angående den tyska egendomen efter angivna linjer har från svensk synpunkt varit, att de enskilda tyskar, vilkas egendom likviderats, skola få ersättning för sin egendomsförlust. De allierade skola svara för utbetalning av denna ersättning.

Det har vidare ansetts nödvändigt att fastslå, att de allierade regeringarna vid ett kommande fredsslut med Tyskland skola tillse, att de avtalade transaktionerna med avseende på tysk egendom från tysk sida godkännas.

Ett annat svenskt krav har varit att ersättning erhålles för allierade förfoganden över egendom i Tyskland som direkt eller indirekt är att anse såsom svensk. Den allierade förklaringen innehåller i detta hänseende endast ett allmänt uttalande om skydd utan diskriminering för all egendom tillhörig vänskapligt sinnade stater eller deras medborgare samt om utbetalning i Tyskland av rättvis ersättning för förfoganden över sådan egendom. I nära sammanhang med denna förklaring från allierad sida står löftet, att man från svensk sida skall få verkställa inspektion av den svenska egendomen i de tre västra zonerna av Tyskland. En delegation, vari de större, intresserade företagen äro representerade, torde inom den närmaste tiden komma att avresa till Tyskland för verkställandet av dylik inspektion.

I denna allmänna översikt över uppgörelsens huvudinnehåll må till slut nämnas, att utfästelse från allierad sida lämnats om avskaffande av den s. k. svartlistningen i vad denna gällde Sverige och svenska medborgare utomlands, en utfästelse, som redan uppfyllts före uppgörelsens ikraftträdande. Samtidigt har man från allierad sida förklarat, att den diskriminering mot företag och individer, som de svarta listorna innebär, icke skall fortsättas i inofficiella eller rådgivande former.

Från amerikansk sida har vidare utfästelse lämnats att snarast möjligt frigöra de spärrade svenska tillgångarna i Förenta Staterna, varvid det närmare förfarandet härför skall bli föremål för särskilda överläggningar. De förslag till dylikt förfarande som hittills under hand framlagts från amerikansk sida, hava icke kunnat å svensk sida accepteras, bl. a. enär de icke synts stå i full överensstämmelse med de överenskomna principerna för likvideringen och dispositionen av de tyska tillgångarna. Innan överenskomsten sättes i kraft bör alltså en uppgörelse i deblockeringsfrågan hava träffats.

Intäkterna vid en likvidation av de tyska tillgångarna i Sverige ha preliminärt uppskattats till i runt tal 375 miljoner kronor. Av detta belopp har en summa på omkring 225 miljoner kronor beräknats motsvara sådana tillgångar som böra tvångsvis disponeras för betalning av tyska skulder till Sverige enligt clearinglagstiftningens principer. I enlighet härmed har avtalats, att det saldo som skall kunna användas för inköp för tysk räkning skall utgöra 150 miljoner kronor. Siffran är definitiv och påverkas icke om

utfallet av likvidationsförfarandet i den ena eller andra riktningen skulle avvika från beräkningarna. Transfereringen av ifrågavarande belopp å 150 miljoner kronor är en automatisk konsekvens av den svenska ståndpunkten, att medlen äro tysk egendom.

Värdet av det guld, som skall avstås, kan enligt hittills föreliggande utredningar uppskattas till närmare 30 miljoner kronor.

Då de i utsikt ställda anslagsanvisningarna uppgå till 125 miljoner kronor, blir alltså det totala belopp som kommer att gå till utlandet ($150 + 30 + 125 =$) 305 miljoner kronor. Det är emellertid missvisande att betrakta detta såsom en homogen svensk prestation att sammanställa med det beräknade värdet av de tyska tillgångarna i Sverige. De 150 miljoner kronor, som skola transfereras för tysk räkning äro sålunda, såsom redan framhållits, att betrakta såsom tysk egendom, mot vilken svenska rättsanspråk icke böra göras gällande. Anslagen på 125 miljoner kronor äro en fristående svensk prestation baserad på svenska statsmedel, vilken faller inom ramen av en redan upplagd politik. Vad slutligen beträffar löftet att avstå visst guld, gäller detta egendom som icke medräknats i värdet av de tyska tillgångarna i Sverige.

Den likvidation av den tyska egendomen, som förutsättes i uppgörelsen, är avsedd att verkställas av flyktkapitalbyrån med stöd av de befogenheter, som erhållits genom den i december 1945 antagna ändringen av kontrollagen och den samtidigt utfärdade administrationslagen. Denna lagstiftning är nämligen tillräckligt vidsträckt för att medgiva även en allmän likvidation av tysk egendom här i riket.

Frågan om bildandet av ett särskilt bolag för genomförandet av vissa åtgärder i samband med likvidationen anmäles i annat sammanhang av chefen för handelsdepartementet.

Den clearing av svenska fordringsanspråk mot tyska tillgångar i Sverige, som jämväl förutsättes enligt uppgörelsen, bör, såsom nyss antytts, äga rum med stöd av gällande clearinglagstiftning. Bland de fordringar, som skola utfå betalning genom detta förfarande, böra medräknas statsverkets oguldna fordringar på Tyskland, inklusive den fordran, som uppkommer genom utlämnande av det s. k. rövade guld, vilket mottagits såsom fullgod likvid i betalningssammanhang som eljest skulle reglerats över clearingen och mot uttrycklig försäkran att guld ej skulle härstamma från ockuperat land. Därjämte bör övervägas huruvida och i vilken utsträckning utdelning skall ifrågakomma för kapitalbelopp — bl. a. å de tyska rikslånen — även i de fall, då dessa enligt kontraktbestämmelserna ännu icke äro förfallna. Vidare kan ifrågasättas, huruvida viss begränsad del av de inflytande medlen bör användas till en fond för tillgodoseende av de särskilda anspråk på ersättning utanför den normala clearingens ram, som må finnas skäligen.

Enligt clearinglagstiftningen tillkommer det Kungl. Maj:t att giva närmare föreskrifter i samband med clearingen. I den mån den fortsatta utredningen av frågan om fördelningen av influtna medel giver vid handen, att dessa

böra tagas i anspråk för ändamål som falla utanför den normala clearingens ram, torde fråga härom böra underställas riksdagen.

Slutligen bör övervägas, huruvida, i samband med att föreskrift meddelas om betalning av fordringar ur clearingmedel, jämväl bör stadgas, att vissa fordringar böra utgå med förmånsrätt och övriga erhålla utdelning blott i den mån återstående tillgångar förslå.

Det belopp å 150 miljoner kronor, som enligt vad förut anförts skall disponeras för finansiering av tysk import genom ockupationsmyndigheternas försorg, bör utbetalas av riksbanken med rätt att erhålla ersättning av de medel, som inflyta genom likvidationen av de tyska tillgångarna i Sverige.

Frågan om medelsanvisning för utbetalning av de 50 resp. 75 miljoner kronor vilka icke härröra ur de tyska tillgångarna, liksom för täckande av riksbankens förlust i anledning av utlämnandet av viss kvantitet guld, upp- tages i annat sammanhang av chefen för finansdepartementet.

Föreliggande uppgörelse synes mig innefatta en ur svensk synpunkt god- tagbar och med svenska rättssynpunkter förenlig lösning av ifrågavarande problem. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med godkännande av den verkställda skriftväxlingen, bemyndiga Kungl. Maj:t att, vid tidpunkt som Kungl. Maj:t prövar lämplig, sätta den därigenom träffade uppgörelsen i kraft, samt

att förklara, att riksbanken skall äga verkställa utbetalning av ett belopp å 150 miljoner kronor för inköp av förnöden- heter för tysk räkning i enlighet med vad förut anförts.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bi- laga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Reinhold Reuterswärd.

BILAGA.

Huvudskrivelser växlade mellan ordförandena i de allierade delegatio-

A.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

Delegations representing the Governments of the United States of America, France, and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland on the one hand (hereinafter referred to as the Allies) and the Government of Sweden on the other hand, have met in Washington and exchanged views on questions relative to German interests in Sweden and the elimination of any possible risk of those interests being used to support renewed German aggression.

Following this exchange of views, and in reaffirmation of their mutual support of these economic security objectives, the Swedish and Allied Delegations have arrived at the following understanding:

1. (a) The Swedish Government confirms its intention to pursue a program of economic security by the elimination of German interests in Sweden.

(b) The Swedish Government further affirms that the Foreign Capital Control Office (Flykttkapitalbyrån or the FCCO) will, for this purpose, continue to uncover, take into control, liquidate, sell, or transfer German property, that the procedure already informally established between the FCCO and the Allied Missions in Stockholm shall be continued, as previously, as a means of exchanging information regarding the discovery and liquidation of German property and affording mutual assistance in this program.

Monsieur le Président,

Des Délégations représentant d'une part les Gouvernements des Etats-Unis d'Amérique, de la République Française et du Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande du Nord (ci-dessous désignés comme les Alliés), et d'autre part le Gouvernement de la Suède, se sont réunies à Washington pour échanger leurs vues sur des questions relatives aux intérêts allemands en Suède et à l'élimination de toute possibilité de risque de voir ces intérêts utilisés au service d'une nouvelle agression allemande.

Comme suite à cet échange de vues, et pour affirmer à nouveau leur volonté de se donner un appui mutuel pour atteindre ces objectifs de sécurité économique, les Délégations suédoise et alliées sont parvenues à l'accord suivant:

1. a) Le Gouvernement suédois confirme son intention de poursuivre un programme de sécurité économique par l'élimination des intérêts allemands en Suède.

b) Le Gouvernement suédois affirme, en outre, que le Bureau des Avoirs Etrangers (Flykttkapitalbyrån) continuera, à cette fin, de rechercher, de prendre sous contrôle, de liquider, de vendre ou de transférer les biens allemands, et que la procédure, déjà officieusement établie d'accord entre le Bureau des Avoirs Etrangers et les représentations alliées à Stockholm, sera poursuivie comme précédemment, comme un moyen d'échanger des informations relativement à la découverte et la liquidation des biens allemands, et de

nera och ordföranden i den svenska delegationen.

(Översättning.)

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

Delegationer, representerande å ena sidan Amerikas Förenta Staters, Frankrikes samt Förenade Konungariket Storbritannien och Norra Irlands regeringar (i det följande benämnda de allierade) och å andra sidan Sveriges regering, hava sammanträtt i Washington för meningsutbyte i frågor berörande tyska intressen i Sverige och undanröjandet av varje möjlig risk att dessa intressen användas till stöd för ett nytt tyskt anfallskrig.

I anslutning till dessa meningsutbyten och till bekräftelse av sitt ömsesidiga stöd åt denna säkerhetspolitik hava de svenska och allierade delegationerna träffat följande uppgörelse:

1. (a) Svenska regeringen bekräftar sin avsikt att fullfölja ett program för tryggande av fred och säkerhet genom eliminering av de tyska intressena i Sverige.

(b) Svenska regeringen bekräftar vidare, att Flyktkapitalbyrån för detta ändamål kommer att fortsätta att uppdaga, taga under sin kontroll, likvidera, försälja eller eljest överlåta tysk egendom, samt att det förfarande, som redan under hand anordnats mellan Flyktkapitalbyrån och de allierade legationerna i Stockholm, kommer att fortsättas liksom hittills såsom ett medel att utbyta upplysningar beträffande uppspårandet och likvideringen av tysk egendom och för att lämna ömsesidigt bistånd därvid.

2. The disposition of the proceeds of the German assets in Sweden, after clearing against certain Swedish claims, will leave a balance which shall be considered to be 150 million kronor. To assist in preventing disease and unrest in Germany, this sum of 150 million kronor will be made available in a special account with the Swedish Riksbank to be used for financing such purchases — in Sweden or in any other market — of essential commodities for the German economy as may be agreed upon between the Swedish Government and the Allies. Insofar as such purchases are made in the Swedish market the deliveries will be limited by the scarcity of available supplies.

3. The German owners concerned shall be indemnified in German money for the property which has been liquidated or disposed of in Sweden pursuant to this understanding. For this purpose, the competent Swedish authority will give the Allies the necessary details with regard to the amount realized with particulars of the names and addresses of the German owners, and the Allied authorities in Germany will take the necessary steps in order that there will be recorded the title of the German owners of the property liquidated to receive the counter value thereof.

4. (a) In pursuance of its policy to restitute looted property, the Swedish Government will effect restitution to the Allies of all gold acquired by Sweden and proved to have been taken by the Germans from occupied countries, including any such gold transferred by the Swedish Riksbank to third countries. Any claims by Governments of the occupied countries or their banks of issue not presented before July 1, 1947, shall be considered to be barred.

se prêter mutuellement assistance dans la réalisation de ce programme.

2. Le produit de la liquidation des avoirs allemands en Suède laissera, après que certaines créances suédoises auront été compensées, un solde qui sera considéré comme étant de 150 millions de couronnes. Afin d'aider à prévenir le danger d'épidémies et de troubles en Allemagne, cette somme de 150 millions de couronnes sera versée à un compte spécial chez la Banque d'Etat suédoise et utilisée pour financer tels achats — en Suède ou sur tout autre marché — de produits essentiels pour l'économie allemande, dont il sera convenu entre le Gouvernement suédois et les Alliés. Dans la mesure où ces achats seront faits sur le marché suédois, les livraisons tiendront compte des limites imposées par le degré de rareté des produits disponibles.

3. Les propriétaires allemands intéressés seront indemnisés en monnaie allemande en contre-partie de ceux de leurs biens qui auront été liquidés ou qui auront été l'objet d'un acte de disposition en Suède en vertu du présent accord. A cette fin, l'autorité suédoise compétente donnera aux Alliés les précisions nécessaires concernant le produit obtenu, avec indication du nom et de l'adresse du titulaire allemand du droit, et les autorités alliées en Allemagne prendront les mesures nécessaires pour enregistrer le titre des intéressés allemands aux biens liquidés à recevoir la contre-partie de ceux-ci.

4. a) Fidèle à sa politique de restitution des biens pillés, le Gouvernement suédois restituera aux Alliés tout l'or qui a été acquis par la Suède et dont il sera prouvé qu'il a été pris par les Allemands dans les pays occupés, y compris l'équivalent de celui qui a été transféré à d'autres pays par la Banque d'Etat suédoise. Toute revendication de la part des gouvernements des pays occupés ou de leurs banques d'émission non présentée avant le 1er juillet 1947 sera réputée irrecevable.

2. Behållningen av likvidationen av tyska tillgångar i Sverige beräknas, efter betalning av vissa svenska fordringar, lämna ett saldo, vilket skall anses uppgå till 150 miljoner kronor. I syfte att medverka till förebyggandet av sjukdom och oroligheter i Tyskland kommer detta belopp att göras tillgängligt på ett konto i Sveriges riksbank för att användas till finansiering av sådana inköp — i Sverige eller annorstädes — av för det tyska folkhushållet viktiga varor, som må överenskommas mellan svenska regeringen och de allierade. I den mån sådana inköp göras på den svenska marknaden, komma leveranserna att begränsas av varutillgången.

3. Vederbörande tyska ägare skola erhålla ersättning i tysk valuta för den egendom, som likvideras eller disponeras i Sverige i enlighet med denna överenskommelse. För detta ändamål skall vederbörande svenska myndighet lämna de allierade erforderliga uppgifter beträffande belopp, som framkomma vid likvidationen, med angivande av de tyska ägarnas namn och adresser. De allierade myndigheter i Tyskland komma att vidtaga erforderliga åtgärder för att de tyska ägarnas rätt att erhålla motvärdet av den likviderade egendomen skall bliva vederbörligen registrerad.

4. (a) Till fullföljande av sin avsikt att återlämna s. k. rövad egendom kommer svenska regeringen att till de allierade återställa allt av Sverige förvärvat guld, som bevisligen tagits av tyskarna från ockuperade länder, däri inbegripet allt dylikt guld, som av Sveriges Riksbank överlåtits till tredje land. Krav, som icke framställas av regeringarna i de ockuperade länderna eller av deras centralbanker före den 1 juli 1947, skola anses såsom preskriberade.

(b) On the basis of present evidence, subject to further checking, it is assumed that the gold the Swedish Government has to restitute amounts to 7,155.32664 kilograms of fine gold, corresponding to the quantity of gold deriving from the Bank of Belgium which was acquired by the Swedish Riksbank and which is to be restituted in accordance with the foregoing.

(c) The Allied Governments undertake to hold the Swedish Government harmless from any claims deriving from transfers from the Swedish Riksbank to third countries of gold to be restituted according to the above declaration.

5. Divergencies on the interpretation and scope of the above clauses may, if the four Governments do not otherwise agree, be referred to arbitration.

6. The undersigned representatives of the Governments of the United States of America, France, and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland state that insofar as the preceding provisions are concerned, they are also acting on behalf of the Governments of Albania, Australia, Belgium, Canada, Denmark, Egypt, Greece, India, Luxembourg, Norway, New Zealand, the Netherlands, Czechoslovakia, the Union of South Africa and Yugoslavia, and so far as it is material, the banks of issue of those countries.

7. (a) The three Allied Governments will make arrangements, through their Missions in Stockholm, for the admission of an official Swedish delegation which will be permitted to visit the zones of Germany in the charge of those Governments, and to inspect properties of corporations in which Swedish nationals have a substantial ownership interest, or which are directly owned by Swedish nationals. The inspection and other activities of the delegation will be limited only by general requirements of military security and convenience, and by such general laws and regulations as are applicable to all persons travelling in Germany.

b) Sur la base des renseignements actuellement produits, et sous réserve de plus amples vérifications, il est présumé que le poids de l'or que le Gouvernement suédois est tenu de restituer est de 7.155,32664 Kgs. d'or fin, correspondant à la quantité d'or provenant de la Banque de Belgique qui a été acquise par la Banque d'Etat suédoise et doit être restituée en application de ce qui précède.

c) Les Gouvernements alliés s'engagent à garantir le Gouvernement suédois contre toute réclamation qui pourra résulter de transferts effectués par la Banque d'Etat suédoise à d'autres pays d'or qui doit être restitué en vertu de la déclaration ci-dessus.

5. Les divergences sur l'interprétation et la portée des clauses ci-dessus seraient, si les quatre gouvernements n'en convenaient autrement, soumises à l'arbitrage.

6. Les représentants soussignés des Gouvernements des Etats-Unis d'Amérique, de la République Française et du Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande du Nord déclarent qu'en ce qui concerne les dispositions qui précèdent ils agissent également pour le compte des gouvernements des pays suivants: Albanie, Australie, Belgique, Canada, Danemark, Egypte, Grèce, Inde, Luxembourg, Norvège, Nouvelle Zélande, Pays-Bas, Tchécoslovaquie, Union de l'Afrique du Sud, Yougoslavie, et, en tant que de besoin, pour le compte de leurs banques d'émission.

7. a) Les trois Gouvernements alliés prendront, par l'intermédiaire de leurs représentations à Stockholm, des dispositions pour qu'une délégation officielle suédoise soit admise à visiter les zones dont ils ont respectivement la charge en Allemagne, et inspecter les biens des entreprises qui sont la propriété de ressortissants suédois ou dans lesquels des ressortissants suédois ont une participation substantielle. Le droit de regard et les activités de la Délégation ne seront limités que par les exigences générales de la sécurité et des besoins militaires, et par les lois et règlements généraux applicables à toutes personnes voyageant en Allemagne.

(b) På grundval av föreliggande utredning, vilken skall göras till föremål för ytterligare kontroll, antages den kvantitet guld, som skall återställas av svenska regeringen, uppgå till 7 155,32664 kilogram fint guld. Denna kvantitet motsvarar den mängd guld, härrörande från Banque de Belgique, som förvärvats av Sveriges Riksbank och som skall återställas enligt ovanstående förklaring.

(c) De allierade regeringarna förbinda sig att hålla svenska regeringen skadeslös för varje krav på grund av överlåtelse från Sveriges Riksbank till tredje land av guld, som återställs enligt föregående förklaring.

5. Meningsskiljaktigheter beträffande tolkningen och räckvidden av ovanstående paragrafer må, om de fyra regeringarna icke på annat sätt komma överens, hänskjutas till skiljedom.

6. Undertecknade representanter för Amerikas Förenta Staters, Frankrikes samt Förenade Konungariket Storbritanien och Norra Irlands regeringar förklara, att de vad beträffar ovanstående bestämmelser företräda även Albanien, Australiens, Belgiens, Danmarks, Egyptens, Greklands, Indiens, Jugoslaviens, Kanadas, Luxemburgs, Nederländernas, Norges, Nya Zeelands, Sydafrikanska Unionens och Tjeckoslovakiens regeringar, samt, i mån av behov, dessa länders centralbanker.

7. (a) De tre allierade regeringarna skola genom sina legationer i Stockholm vidtaga åtgärder för att låta en officiell svensk delegation besöka deras respektive ockupationszoner i Tyskland i syfte att inspektera egendom tillhörig antingen svenska medborgare eller juridiska personer, i vilka svenska medborgare hava ett väsentligt ägarintresse. Undersökningen, liksom delegationens övriga verksamhet, skall begränsas endast av de allmänna krav på militär säkerhet och lämplighet och av sådana allmänna lagar och föreskrifter, som äro gällande för alla som resa i Tyskland.

(b) It is the intention of the three Allied Governments to give non-discriminatory protection to the property in Germany of nationals of friendly foreign states, including property of corporations in which they have a substantial ownership interest. Provision will be made for equitable compensation in Germany with respect to removals and other dispositions of such properties by the Allied authorities in the zones of Germany occupied by them.

8. The Allied Governments will, in due time, require Germany or the future German Government to confirm the provisions of this understanding insofar as they affect German property in Sweden.

9. This understanding, together with the further letters exchanged today, shall, except where otherwise provided, take effect upon approval by the Swedish Riksdag.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis McCombe.

b) Les trois Gouvernements alliés ont l'intention d'accorder une protection sans discrimination aux biens possédés en Allemagne par des ressortissants de pays étrangers amis, y compris les biens d'entreprises dans lesquelles ces ressortissants ont une participation substantielle. Des dispositions seront prises pour qu'une compensation équitable soit accordée en Allemagne dans le cas où de tels biens auront été l'objet de mesures d'enlèvement ou d'autres actes de disposition par les autorités alliées dans leurs zones d'occupation en Allemagne.

8. Les Alliés requerront en temps opportun l'Allemagne ou le futur gouvernement allemand de confirmer les stipulations du présent accord pour autant qu'elles concernent les biens allemands en Suède.

9. Le présent accord entrera en vigueur après approbation par le parlement suédois, ainsi que les autres lettres échangées en date de ce jour sauf dans les cas où il aura été prévu autrement.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

b) Det är de allierade regeringarnas avsikt att utan diskriminering skydda egendom tillhörande medborgare i vänskapligt sinnade främmande stater, däri inbegripen egendom tillhörande juridiska personer, i vilka sådana medborgare hava ett väsentligt ägarintresse. Åtgärder komma att vidtagas för rättvis ersättning i Tyskland för bortförande av och andra förfoganden över sådan egendom genom de allierade myndigheterna i de av dem ockuperade zonerna i Tyskland.

8. De allierade skola i sinom tid av Tyskland eller den blivande tyska regeringen kräva godkännande av bestämmelserna i denna överenskommelse, i den mån de beröra tysk egendom i Sverige.

9. Denna uppgörelse tillsammans med de ytterligare brev, som i anslutning därtill idag utväxlats, skall för såvitt icke annat särskilt föreskrivits, träda i kraft efter godkännande av Sveriges Riksdag.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

B.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

Delegations representing the Government of Sweden on the one hand and the Governments of the United States of America, France, and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland on the other hand (hereinafter referred to as the Allies) have — — — [likalydande med föregående skrivelse] — — — approval by the Swedish Riksdag.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström

Messieurs,

Des Délégations représentant d'une part le Gouvernement de la Suède, et d'autre part les Gouvernements des Etats-Unis d'Amérique, de la République Française et du Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande du Nord (ci-dessous désignés comme les Alliés), se sont — — — [likalydande med föregående skrivelse] — — — le cas où il aura été prévu autrement.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946,

(Översättning.)

Mina Herrar,

Delegationer, representerande å ena sidan Sveriges regering, å andra sidan Amerikas Förenta Staters, Frankrikes samt Förenade Konungariket Storbritannien och Norra Irlands regeringar (i det följande benämnda de allierade) hava — — — [*likalydande med föregående skrivelse*] — — — efter godkännande av Sveriges Riksdag.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning.

Emil Sandström.

Skriftväxling mellan å ena sidan ordförandena i de allierade delega-

1) Ang. särskild undersökning beträffande rövade

Washington, D. C. July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

During the course of the discussions which have been concluded concerning German property in Sweden, you advised us of the procedures in effect in Sweden for the restitution of property located in Sweden which was looted by Germany or its nationals. You made known to us the fact that these procedures, as established by Swedish law of June 29, 1945 (No. 520), provide a simple and inexpensive method by which victims of spoliation may obtain restitution of their property in Sweden.

We wish to express our appreciation of these procedures which we have confidence the Government of Sweden will continue. In this connection, you will recall that the problem of locating looted securities was discussed. We appreciate the fact that your Government will consider sympathetically this problem and such procedures as the Allied Governments may subsequently propose to you for the purpose of facilitating the location of such securities.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Monsieur le Président,

Au cours des négociations qui viennent de se terminer au sujet des avoirs allemands en Suède, vous nous avez fait savoir quelles étaient les procédures suivies en Suède pour la restitution des biens qui s'y trouvent et qui ont été pillés par l'Allemagne ou par ses ressortissants. Vous avez porté à notre connaissance le fait que ces procédures, telles qu'établies par la loi suédoise du 29 juin 1945 (No. 520) constituent un moyen simple et peu coûteux par lequel les victimes des spoliations peuvent obtenir la restitution de leurs biens en Suède.

Nous tenons à vous dire que ces procédures nous donnent satisfaction et que nous faisons confiance au Gouvernement suédois pour qu'il les continue. Vous vous souviendrez à ce sujet que nous avons abordé dans nos discussions le problème de la recherche des valeurs mobilières pillées. Nous notons avec satisfaction que votre Gouvernement entend examiner avec sympathie ce problème ainsi que les propositions de procédures destinées à faciliter la découverte de ces valeurs que les Gouvernements alliés pourront ultérieurement présenter.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

tionerna, å andra sidan ordföranden i den svenska delegationen.

(Översättning.)

värdepapper.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

Under de förhandlingar, som förts beträffande de tyska tillgångarna i Sverige, har Ni lämnat oss upplysningar om det i Sverige gällande förfarandet för återbekommande av där befintlig egendom, vilken rövats av tyska staten eller dess medborgare. Ni har förklarat för oss, att detta förfarande, vilket anordnats genom lagen den 29 juni 1945 (nr 520), öppnar en enkel och billig utväg att till offren för plundring återställa deras i Sverige befintliga egendom.

Vi vilja uttrycka vår uppskattning av detta förfarande, som vi äro övertygade att den svenska regeringen kommer att fullfölja. I detta sammanhang torde Ni erinra Eder, att frågan om uppspårandet av rövade värdepapper diskuterades. Vi uppskatta det förhållandet, att Eder regering kommer att välvilligt överväga denna fråga liksom de åtgärder, som de allierade regeringarna kunna komma att föreslå i syfte att underlätta uppspårandet av dylika värdepapper.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., Le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today's date in the following terms:

"During the course — — — of such securities."

I confirm that the above law will continue to be in force for the time being but that it will expire on July 1, 1947, unless extended. I also confirm the willingness of the Swedish Government to cooperate, in particular, in locating looted securities within the framework of Swedish legislation and within the limits of practical possibilities.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

2) Ang. tyska tillgångar i utlandet, som innehavas

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

In connection with the understanding we have reached, the Allied Delegations pointed out the importance of the Swedish Government conducting investigations of German assets which are held outside of Sweden by or through Swedish nationals or institutions. The Allied Delegations pointed out that the uncovering of such assets can only take place with the cooperation and assistance of the Government of Sweden.

It is therefore requested that the Government of Sweden take appropriate action through census and other means to identify such German assets as may be held outside Sweden by or through Swedish nationals or institutions and to make this information available to the Allied Governments.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«Au cours des — — — pourront ultérieurement présenter.»

Je vous confirme que la loi susmentionnée est toujours en vigueur mais qu'elle doit expirer le 1er juillet 1947 sauf prorogation. Je vous confirme également la volonté du Gouvernement suédois de coopérer notamment à la recherche des valeurs mobilières pillées dans le cadre de la législation suédoise et dans les limites des possibilités pratiques.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Monsieur le Président,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, les Délégations alliées ont souligné l'importance qu'elles attachent à voir le Gouvernement suédois mener des enquêtes pour rechercher les avoirs allemands détenus hors de Suède, au nom ou par l'intermédiaire d'institutions ou de ressortissants suédois. Les Délégations alliées ont souligné que la découverte de tels avoirs ne peut être effectuée qu'avec la coopération et l'assistance du Gouvernement suédois.

Il est en conséquence demandé au Gouvernement suédois de prendre des mesures appropriées, de recensement et autres, pour identifier tels avoirs allemands qui peuvent être détenus hors de Suède au nom ou par l'intermédiaire d'institutions ou de ressortissants suédois et de porter ces renseignements à la connaissance des Gouvernements alliés.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»Under de förhandlingar, — — — av dylika värdepapper.»

Jag ber att få bekräfta, att nämnda lag kommer att fortsätta att vara i kraft tillsvidare, men att den upphör att gälla den 1 juli 1947, försåvitt dess giltighet icke ytterligare utsträcker.

Jag bekräftar också den svenska regeringens villighet att, inom ramen för svensk lagstiftning och så långt det är praktiskt möjligt, lämna sin medverkan till uppsparandet av rövade värdepapper.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

via svenska medborgare eller institutioner.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse, som träffats, hava de allierade delegationerna framhållit betydelsen av att svenska regeringen verkställer undersökningar beträffande tyska tillgångar, som innehavas utanför Sverige av eller genom svenska medborgare eller företag. De allierade delegationerna framhöllo, att uppsparandet av dylika tillgångar endast kan äga rum med svenska regeringens medverkan och hjälp.

Det hemställes därför, att svenska regeringen vidtager lämpliga åtgärder genom deklaraionsförfarande och på annat sätt för att identifiera sådana tyska tillgångar, som må innehavas utanför Sverige av eller genom svenska medborgare eller företag, och ställer dessa upplysningar till de allierade regeringarnas förfogande.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today's date in the following terms:

"In connection with — — — the Allied Governments."

I wish to advise you that my Government will take steps for the uncovering of such property. Information about such property will be given in the way foreseen for information about German property in Sweden.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«A l'occasion de l'accord — — — des Gouvernements alliés.»

Je tiens à vous faire savoir que mon Gouvernement prendra des mesures pour découvrir les biens dont il s'agit. Les renseignements concernant ces biens seront fournis de la manière prévue pour les renseignements sur les biens allemands en Suède.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

3) Ang. repatriering av tyska medborgare.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

In connection with the understanding we have reached, the Allied Delegations requested that the Swedish Government take all appropriate steps to expedite and complete the repatriation of obnoxious Germans now in Sweden.

In this connection, the Allied Delegations have noted with satisfaction the steps already taken.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Monsieur le Président,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, les Délégations Alliées ont demandé que le Gouvernement suédois prenne toutes mesures appropriées pour accélérer et achever le rapatriement des Allemands dangereux actuellement en Suède.

Les Délégations Alliées ont noté avec satisfaction les mesures déjà prises sous ce rapport.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — de allierade regeringarnas förfogande.»

Jag ber att få meddela Eder, att svenska regeringen kommer att vidtaga åtgärder för uppdragande av dylik egendom. Uppgifter om sådan egendom komma att lämnas i den ordning, som förutsetts för lämnande av uppgifter om tysk egendom i Sverige.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse, som träffats, hava de allierade delegationerna hemställt, att svenska regeringen måtte vidtaga lämpliga åtgärder för att påskynda och fullborda repatrieringen av i Sverige befintliga icke önskvärda tyskar.

I samband härmed hava de allierade delegationerna med tillfredsställelse tagit del av de redan vidtagna åtgärderna.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.
Gentlemen: Messieurs,

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today's date in the following terms:

"In connection with — — — the steps already taken."

I wish to state that it is the policy of the Government of Sweden to repatriate as soon as possible such Germans as are determined by the Government of Sweden, after appropriate investigation, to be obnoxious.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«A l'occasion de l'accord — — — sous ce rapport.»

Je tiens à déclarer que l'intention du Gouvernement suédois est de rapatrier dès que possible ceux des Allemands qui, après enquête appropriée, seront jugés dangereux par le Gouvernement suédois.

Veuillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

4) Ang. tyska statsjärnvägarnas egendom i Sverige.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.
Dear Justice Sandström: Monsieur le Président,

In connection with the understanding we have reached, we have discussed the property in Sweden of the German State Railways. We understand that the Swedish Government will give favorable consideration to the question of putting the rolling stock and accessories found in Sweden of the German State Railways at the disposal of the appropriate Allied authorities.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Nous référant à l'accord auquel nous sommes parvenus, nous avons discuté des avoirs en Suède des Chemins de Fer de l'Etat allemand. Nous comprenons que le Gouvernement suédois examinera avec faveur la possibilité de mettre à la disposition des autorités alliées compétentes le matériel roulant et autres avoirs des Chemins de Fer de l'Etat allemand trouvés en Suède.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.
Gentlemen: Messieurs,

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today's date in the following terms:

"In connection with — — — appropriate Allied authorities."

I confirm our understanding on this subject.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«Nous référant à l'accord — — — trouvés en Suède.»

Je vous confirme notre accord à ce sujet.

Veuillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — redan viddagna åtgärderna.»

Jag ber att få förklara, att det är den svenska regeringens avsikt att så snart det är möjligt repatriera sådana tyskar, som regeringen, efter erforderlig utredning, finner vara icke önskvärda.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse som träffats hava vi diskuterat frågan om de tyska statsjärnvägarnas egendom i Sverige. Vi finna, att svenska regeringen kommer att välvilligt pröva frågan om att ställa de tyska statsjärnvägarnas i Sverige befintliga rullande materiel med tillbehör till vederbörande allierade myndigheters förfogande.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — allierade myndigheters förfogande.»

Jag ber att få bekräfta vårt samförstånd i denna fråga.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

5) Ang. tyska patent och varumärken.

Washington, D. C., July 18, 1946.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

Monsieur le Président,

In connection with the understanding we have reached it has been agreed that, pending the conclusion of multilateral arrangements, to which it is the intention of the Allies to invite the Swedish Government to adhere, and pending the decision of the Swedish Government regarding participation in such arrangements, no German-owned patent in Sweden shall be sold or otherwise transferred for a period of three months from today's date or such further period as may then be agreed, except where, after notice to the Allies, it is found appropriate to sell patent rights as part of the sale of a German-controlled enterprise.

We have also discussed the problems arising out of German trademarks and copyrights. The Allied Governments contemplate that international discussions may also take place with respect to these matters, with the objective of establishing by agreement general policies with a view to eliminating certain German trademarks and to making freely available to the community such German copyrights as have special value. Pending the making of multilateral arrangements and the decision of the Swedish Government regarding participation in such arrangements, it is hoped that the Swedish Government will not take any action which would preclude their adherence to a policy consistent with such arrangements.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, il a été entendu qu'en attendant la conclusion d'accords multipartites auxquels les Alliés ont l'intention d'inviter le Gouvernement suédois à adhérer, et la décision du Gouvernement suédois au sujet de sa participation aux dits arrangements, aucun brevet, propriété allemande en Suède, ne sera cédé pendant trois mois après la signature de la présente lettre, ou pendant telle période plus longue qui pourra être convenue, sauf dans les cas où, après avis donné aux Alliés, il serait jugé opportun de céder des droits de brevets englobés dans la vente d'une entreprise sous contrôle allemand.

Nous avons aussi discuté des problèmes posés par les marques de fabrique et droits d'auteurs allemands. Les gouvernements alliés envisagent des discussions internationales qui pourraient également avoir lieu sur ces matières afin d'établir par accord général une politique tendant à éliminer certaines marques de fabrique allemandes et à mettre à la libre disposition de la communauté les droits d'auteurs allemands qui ont une valeur particulière. En attendant de faire des accords multipartites et en attendant la décision du Gouvernement suédois au sujet de sa participation dans de tels accords, nous espérons que le Gouvernement suédois évitera d'entreprendre toute action qui rendrait impossible son adhésion à une politique compatible avec ces arrangements.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse som träffats har enighet uppnåtts i följande avseende:

I avvaktan på avslutandet av multilaterala överenskommelser, till vilka de allierade hava för avsikt att inbjuda svenska regeringen att ansluta sig, och i avvaktan på svenska regeringens beslut angående anslutning till sådana överenskommelser, skola inga tyskägda svenska patent i Sverige säljas eller på annat sätt överlätas under en tidrymd av tre månader från denna dag eller under den längre tidrymd, varom överenskommelse kan komma att träffas, utom i fall där det, efter meddelande till de allierade, befinnes lämpligt att försälja patenträtter såsom del av försäljningen av ett tyskkontrollerat företag.

Vi hava även diskuterat de frågor, som uppstå med hänsyn till tyska varumärken och författarrätter. De allierade regeringarna överväga internationella diskussioner även av dessa frågor, för att genom överenskommelse fastställa allmänna principer i syfte att eliminera vissa tyska varumärken och att göra vissa tyska författarrätter av särskilt värde allmänt tillgängliga. I avvaktan på avslutandet av multilaterala överenskommelser och på svenska regeringens beslut angående deltagande däri, uttryckes den förhoppningen, att svenska regeringen icke skall vidtaga åtgärder, som föregripa dess anslutning till en handlingslinje förenlig med sådana överenskommelser.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946.
Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

"In connection with — — — with such arrangements."

In connection with the first paragraph of your letter, I confirm the understanding stated with reference to the disposition of German-owned patents in Sweden.

As to German trademarks and copyrights, I shall not fail to bring your suggestions to the attention of my Government.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.
Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«A l'occasion de l'accord — — — avec ces arrangements.»

Me référant au premier paragraphe de votre lettre, je vous confirme l'accord mentionné au sujet de la disposition des brevets, propriété allemande en Suède.

Quant aux marques de fabrique et droits d'auteurs allemands, je ne manquerai pas de porter vos suggestions à l'attention de mon Gouvernement.

Veuillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

6) *Ang. tysk officiell egendom.*

Washington, D. C., July 18, 1946.
Dear Justice Sandström:

In connection with the understanding we have reached, the Allied Governments wish to state that they reserve their claims with respect to German official property in Sweden, such as the German legation building, its contents, and so forth.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.
Monsieur le Président,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, les Gouvernements alliés tiennent à déclarer qu'ils réservent leurs droits au sujet des avoirs officiels allemands en Suède, tels que l'immeuble de la Légation d'Allemagne, son contenu, ou autres biens analogues.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946.
Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

"In connection with — — — and so forth."

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.
Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«A l'occasion de l'accord — — — autres biens analogues.»

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — sådana överenskommelser.»

I anslutning till första stycket av Edert brev bekräftar jag vårt samförstånd beträffande förfogandet över tyskägda patent i Sverige.

Vad beträffar tyska varumärken och författarrätter skall jag icke underlåta att fästa min regerings uppmärksamhet på Edra förslag.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse, som träffats, önska de allierade regeringarna förklara, att de göra förbehåll för sina anspråk med avseende på tysk officiell egendom i Sverige, exempelvis den tyska legationsbyggnaden och dess innehåll, etc.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — dess innehåll, etc.»

I shall not fail to bring your statement to the knowledge of my Government.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Je ne manquerai pas de porter votre déclaration à la connaissance de mon Gouvernement.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

7) Ang. svarta listan.

Washington, D. C., July 18, 1946.

Dear Justice Sandström:

In connection with the understanding we have reached, we have the honor to state that the Allied Governments, without awaiting the conclusion of these discussions, but in recognition of the understanding reached with respect to the liquidation of German interests, have eliminated the "black lists", *inter alia*, so far as Sweden or known Swedish nationals are concerned. It is not the intention of the Allied Governments to continue the "black lists" on an unofficial or advisory basis.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946.

Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today's date in the following terms:

"In connection with — — — or advisory basis."

I am pleased to note your statement and I shall not fail to bring it to the attention of my Government.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Monsieur le Président,

Nous référant à l'accord auquel nous sommes parvenus, nous avons l'honneur de déclarer que les Gouvernements alliés, sans attendre la conclusion des présentes négociations, mais pour tenir compte de l'accord réalisé au sujet de la liquidation des intérêts allemands, ont supprimé les listes noires pour autant qu'elles concernent, en particulier, la Suède ou des ressortissants suédois connus comme tels. Les Gouvernements alliés n'ont pas l'intention de continuer les listes noires sous une forme officieuse.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«Nous référant à l'accord — — — une forme officieuse.»

Je suis heureux de prendre note de votre déclaration et je ne manquerai pas de la porter à l'attention de mon Gouvernement.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Jag skall icke underlåta att bringa Eder förklaring till min regerings kännedom.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse, som träffats, hava vi äran förklara, att de allierade regeringarna — utan att avvakta avslutandet av pågående diskussioner men med hänsyn till det samförstånd som uppnåtts i fråga om likvidationen av de tyska tillgångarna — hava avskaffat de s. k. svarta listorna bl. a. såvitt beträffar Sverige och personer, som veterligen äro svenska medborgare. De allierade regeringarna hava icke för avsikt att fortsätta de svarta listorna på inofficiell eller rådgivande basis.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — eller rådgivande basis.»

Jag har med tillfredsställelse mottagit Eder förklaring och skall icke underlåta att bringa den till min regerings kännedom.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

8) Ang. svensk representation i Tyskland.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

In connection with the understanding which we have reached the subject of Swedish representation in Germany was discussed.

We may confirm to you that the competent authorities of the Allied Governments have this matter under consideration and that it is hoped that satisfactory arrangements, in a manner compatible with the necessities of the present situation in Germany, can in due course be worked out on an overall basis.

Accept, Sir, to renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Monsieur le Président,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, a été discutée la question de la représentation suédoise en Allemagne.

Nous sommes en mesure de vous confirmer que les Autorités competentes des Gouvernements alliés ont mis cette question a l'étude et que l'on peut espérer que des arrangements d'ensemble satisfaisants, compatibles avec les exigences de la situation actuelle en Allemagne, pourront être mis sur pied en temps utile.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

"In connection with — — — overall basis."

I am pleased to note your statement and I shall not fail to bring it to the attention of my Government.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«A l'occasion de l'accord — — — en temps utile.»

Jé suis hereux de prendre note de votre déclaration ej je ne manquerai pas de la porter à l'attention de mon Gouvernement.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

9) Ang. kontrollen i Sverige av tyska tillgångar.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

In connection with the understanding we have reached, I have the honor to state on behalf of my Government that in the elimination of German interests

Messieurs,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, j'ai l'honneur de déclarer, au nom de mon Gouvernement, que, dans l'élimination des intérêts

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den uppgörelse, som träffats, har frågan om svensk representation i Tyskland diskuterats.

Vi äro i tillfälle att bekräfta, att vederbörande allierade myndigheter hava denna fråga under övervägande, och att man hoppas att tillfredsställande anordningar i vederbörlig ordning kunna utarbetas på en allmän grundval och på ett sätt som är förenligt med den nuvarande situationens krav i Tyskland.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev denna dag av följande lydelse.

»I samband med — — — krav i Tyskland.»

Jag har med tillfredsställelse mottagit Eder förklaring och skall icke underlåta att bringa den till min regerings kännedom.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

I samband med den uppgörelse, som träffats, har jag äran att å min regerings vägnar förklara, att vid elimineringen av de tyska intressena i Sverige

in Sweden and the liquidation, sale, or transfer of German property, and in approving the transferees, the following principles and practices, *inter alia*, apply and will continue to be observed:

1. Due regard will be paid to world security interests, especially the interest of eliminating completely all forms of German control and economic influence; to the interests of the national economy; and to the obtaining of the highest possible prices.

2. Sales will be made to non-German nationals and, when practicable, will be public sales, except in cases where the assets are acquired by the Swedish Government.

3. In any sales or liquidation, the interests of non-German foreign nationals will be protected to the same extent and in the same manner, whether direct or indirect interests are involved, as those of Swedish nationals, on condition of reciprocal treatment in the country of those nationals.

4. The FCCO will inquire into the bona fides of liens and claims against German property, particularly those which arose immediately prior to or after the outbreak of war.

5. German property to be dealt with under the understanding shall include all property owned or controlled, directly or indirectly, by any person or legal entity of German nationality inside of Germany, or subject to repatriation to Germany, other than persons whose case merits exceptional treatment.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

allemands en Suède, la liquidation, la vente ou le transfert de biens allemands, et pour l'agrément des acquéreurs de ces biens, les principes et les pratiques appliqués et qui continueront d'être observés sont, entre autres, les suivants:

1) Compte sera dûment tenu des nécessités de la sécurité mondiale, et notamment de la nécessité d'éliminer complètement toute forme de contrôle allemand et d'influence économique allemande, ainsi que des intérêts de l'économie suédoise, et de l'intérêt d'obtenir le plus haut prix possible.

2) Les ventes seront faites à des personnes autres que des ressortissants allemands et seront, dans la mesure du possible, publiques, sauf dans les cas où les avoirs seront acquis par le Gouvernement suédois.

3) Lors de toute vente ou liquidation, les intérêts des ressortissants étrangers autres qu'allemands seront, qu'il s'agisse d'intérêts directs ou indirects, protégés dans la même mesure et de la même manière que ceux des ressortissants suédois, sous condition de réciprocité dans le pays de ces étrangers.

4) Le Bureau des Avoirs Etrangers s'enquerra de la bonne foi des transactions qui sont à l'origine de sûretés et de créances portant sur des biens allemands, et notamment de celles qui sont intervenues immédiatement avant le début des hostilités ou depuis lors.

5) L'expression «biens allemands» telle qu'elle est employée dans l'accord comprend tous biens possédés ou contrôlés, directement ou indirectement, par des personnes morales ou physiques de nationalité allemande en Allemagne, ou devant être rapatriées en Allemagne, autres que celles dont le cas mérite un traitement exceptionnel.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

samt vid likvidation, försäljning och annan överlåtelse av tysk egendom, ävensom vid godkännande av förvärvare, bland annat följande principer och tillvägagångssätt iakttagas och fortsättningsvis komma att iakttagas:

1. Vederbörlig hänsyn kommer att tagas till intresset av framtida fred och säkerhet, särskilt till nödvändigheten att fullständigt eliminera alla former av tysk kontroll och ekonomiskt inflytande, ävensom till svenska nationella ekonomiska intressen samt till önskvärdheten att erhålla högsta möjliga priser.

2. Försäljningar skola ske till icke-tyska medborgare och, då så är görligt, äga rum offentligen utom i de fall, då tillgångarna förvärvas av svenska staten.

3. Vid alla försäljningar och likvidationer skola icke-tyska främmande medborgares intressen, vare sig direkta eller indirekta, skyddas i samma utsträckning som svenska medborgares intressen, under förutsättning av reciprok behandling i de främmande medborgarnas hemland.

4. Flyktkapitalbyrån skall undersöka huruvida säkerheter i och krav mot tysk egendom, särskilt sådana som uppkommit omedelbart före krigsutbrottet eller därefter, tillkommit i god tro.

5. Med tysk egendom avses, såvitt angår denna uppgörelse, all egendom, som direkt eller indirekt äges eller kontrolleras av någon enskild eller juridisk person av tysk nationalitet inom Tyskland eller av någon tysk, som repatrieras till Tyskland, dock med undantag för personer, vilkas fall förtjäna särskild behandling.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

We have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

“In connection with — — — exceptional treatment.”

We are pleased to note the principles which you have stated.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Monsieur le Président,

Nous avons l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«À l'occasion de l'accord — — — un traitement exceptionnel.»

Nous sommes heureux de prendre note des principes que vous avez énoncés.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

10) Ang. svenska bidrag till flyktinghjälpen och åter-

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

I am authorized to make, on behalf of my Government, the following statement.

The Swedish Government in pursuing its policy to participate in the work of reconstruction and rehabilitation has in connection with the understanding we have reached found it appropriate to make the following contributions:

1. The Swedish Government will make available 50 million kronor to the Intergovernmental Committee on Refugees for use in rehabilitation and resettlement of non-repatriable victims of German action.

You may rest assured that my Government, while reserving its decision as to the manner in which the funds will be made available, will use its best efforts to make the funds available as soon as possible and in such manner as to best carry out the aims of the Committee.

2. The Swedish Government will further make available 75 million kronor, which it will allocate among countries party to the Paris Agreement on Reparations. Decisions upon allocation will be made after exchanges of views with

Messieurs,

Je suis autorisé à faire, au nom de mon Gouvernement, la déclaration suivante.

Le Gouvernement suédois, fidèle à sa politique de participation à l'œuvre de reconstruction et de restauration, a jugé convenable, à l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, d'apporter les contributions suivantes:

1) Le Gouvernement suédois mettra à la disposition du Comité Intergouvernemental des Réfugiés une somme de cinquante millions de couronnes qui sera employée au relèvement et au rétablissement des victimes non rapatriables de l'action allemande.

Vous pouvez être assurés que mon Gouvernement, bien qu'il réserve sa décision sur la façon dont les fonds seront rendus disponibles, fera tous ses efforts pour que les fonds soient rendus disponibles aussitôt que possible et de la manière la plus apte à atteindre les objectifs du Comité.

2) Le Gouvernement suédois affectera en outre une somme de soixante-quinze millions de couronnes pour la répartir au bénéfice de pays signataires de l'Accord de Paris sur les réparations. Les décisions relatives à la répartition seront prises

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

Vi ha äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — förtjäna särskild behandling.»

Vi hava med tillfredsställelse tagit del av de av Eder angivna principerna.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

u p p b y g g n a d e n.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag är bemyndigad att å min regerings vägnar avgiva följande förklaring.

Till fullföljande av sitt deltagande i återuppbyggnadsarbetet har svenska regeringen, i samband med den träffade uppgörelsen, funnit lämpligt lämna följande bidrag.

1. Svenska regeringen kommer att ställa 50 miljoner kronor till den internationella flyktingkommitténs förfogande för att användas till återuppriktelse och ny bosättning för offer för tyska åtgärder, vilka icke kunna repatrieras.

Ehuru den svenska regeringen förbehåller sig att bestämma, på vilket sätt dessa medel skola ställas till förfogande, ber jag Eder vara övertygade att den skall bemöda sig att ställa dem till förfogande så snart som möjligt och på det sätt, som är bäst ägnat att främja kommitténs syften.

2. Svenska regeringen kommer vidare att anslå 75 miljoner kronor, som den kommer att fördela mellan de länder, som anslutit sig till skadestandsöverenskommelsen i Paris. Beslut om fördelningen komma att träffas efter

the Allies acting on behalf of those countries and with favorable consideration of their views.

There will also be consultation between the Swedish Government and each of the countries which may receive credit for any part of this sum as regards the extent to which or manner in which benefit from its share shall be applied either in the remission, reduction or extension of any existing or future credit with Sweden of each such country, or otherwise, as may be agreed between each such country and Sweden.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Washington, D. C., July 18, 1946.

Dear Justice Sandström:

We have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

"I am authorized — — — each such country and Sweden."

We are pleased, on behalf of the Intergovernmental Committee on Refugees and the countries signatory to the Paris Reparation Agreement, to note the contributions to be made by the Government of Sweden. We shall not fail to bring your statements on these subjects to their knowledge.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

après échanges de vues avec les Alliés agissant au nom de ces pays, et en examinant leurs vues avec faveur.

Des consultations auront également lieu entre le Gouvernement suédois et chacun des pays qui pourront recevoir une part quelconque de cette somme, en ce qui concerne la mesure dans laquelle, ou la manière suivant laquelle, ce pays bénéficiera de sa part, soit par la remise, la réduction ou l'augmentation d'un crédit présent, ou l'octroi d'un nouveau crédit, accordé par la Suède à ce pays, soit autrement, suivant ce qui sera convenu entre ce pays et la Suède.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Monsieur le Président,

Nous avons l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«Je suis autorisé — — — ce pays et la Suède.»

Nous hommes heureux, au nom du Comité Intergouvernemental des Réfugiés et au nom des pays signataires de l'Accord de Paris sur les réparations, de prendre note des contributions à apporter par le Gouvernement suédois. Nous ne manquerons pas de porter à leur attention vos déclarations à ce sujet.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

meningsutbyte med de allierade, vilka härutinnan företräda dessa länder, och under välvillig prövning av deras synpunkter.

Samråd kommer även att äga rum mellan svenska regeringen och vart och ett av de länder, som kunna komma att erhålla del i detta belopp, angående omfattningen och sättet för tillgodonjutandet av dess andel, antingen genom avskrivning, nedsättning eller ökning av beviljade eller framtida krediter eller genom beviljande av nya krediter eller på annat sätt, som må överenskommas mellan respektive land och Sverige.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

Vi hava äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»Jag är bemyndigad — — — som må överenskommas.»

För den internationella flyktingkommittén och de länder, som undertecknat skadeståndsoverenskommelsen i Paris, hava vi med tillfredsställelse tagit del av Edert meddelande om de bidrag, som komma att lämnas av svenska regeringen. Vi skola icke underlåta att bringa Edra meddelanden till vederbörandes kännedom.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

11) Ang. innebörden av den svenska förklaringen om

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

With regard to paragraphs 2 and 3 of the understanding concerning German assets in Sweden contained in the letters exchanged today, I wish to recall that the Swedish Government has been able to make the engagement in paragraph 2 on the ground that the proceeds of the liquidation are German property and may be used as payment for deliveries of commodities for Germany in conformity with the Swedish clearing-legislation, provided compensation is given to the owner.

It is understood that the Russian Government has no claim to use the German assets in Sweden for the benefit of the Russian zone.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Washington, D. C., July 18, 1946.

Dear Justice Sandström:

We have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

“With regard to — — — Russian zone.”

We understand that your statement is not intended to affect the arrangements described in paragraphs 2 and 3 of our understandig dealing with the disposition of German assets in Sweden and the indemnification of the German owners.

We may confirm to you that, pursuant to the Potsdam Protocol, the U. S. S. R. has waived any claim to German assets in Sweden for itself or for the zone in Germany in its charge.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Messieurs,

Au sujet des paragraphes 2 et 3 de l'accord concernant les avoirs allemands en Suède contenu dans les lettres échangées ce jour, je tiens à rapeller que le Gouvernement suédois a été en mesure de prendre l'engagement contenu dans le paragraphe 2 du fait que les produits de la liquidation constituent un avoir allemand et peuvent être utilisés pour le paiement de livraisons de produits pour l'Allemagne conformément à la législation suédoise en matière de clearing, pourvu que compensation soit assurée au titulaire du droit.

Il est entendu que le Gouvernement russe n'a pas de titre à faire valoir pour l'emploi des avoirs allemands en Suède au bénéfice de la zone russe.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Monsieur le Président,

Nous avons l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«Au sujet des — — — la zone russe.»

Nous comprenons que votre déclaration n'entend pas affecter les arrangements contenus dans les paragraphes 2 et 3 de notre accord relatif à la disposition des avoirs allemands en Suède et à l'indemnisation des propriétaires allemands.

Nous pouvons confirmer que par application du protocole de Potsdam l'U. R. S. S. a renoncé à tous titres sur les avoirs allemands en Suède, pour elle-même ou pour la zone allemande dont elle a la charge.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

dispositionen av tyska tillgångar.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

I avseende å paragraferna 2 och 3 i den uppgörelse rörande de tyska tillgångarna i Sverige, som innefattas i de i dag utväxlade breven, ber jag få framhålla, att svenska regeringen har kunnat göra åtagandet i paragraf 2 på den grund, att behållningen av likvidationen är tysk egendom och må användas som betalning för leveranser av förnödenheter för Tyskland i enlighet med den svenska clearing-lagstiftningen, förutsatt att ersättning lämnas ägaren.

Det förutsättes, att ryska regeringen icke har några anspråk på att använda tyska tillgångar i Sverige till förmån för den ryska zonen.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

Vi ha äran erkänna mottagandet av Edert brev av i dag med följande lydelse.

»I avseende å — — — den ryska zonen.»

Vi förutsätta, att Eder förklaring icke avser att modifiera de bestämmelser som äro återgivna i paragraferna 2 och 3 i uppgörelsen beträffande dispositionen av de tyska tillgångarna i Sverige och ersättningen till de tyska ägarna.

Vi bekräfta, att Sovjetunionen, i enlighet med Potsdamprotokollet, avstått från varje krav på tyska tillgångar i Sverige, såväl för egen del som för den av Unionen förvaltade zonen i Tyskland.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

12) Ang. danaarv efter personer som avlidit i Tysk-
Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

In connection with the understanding we have reached, I have the honor to confirm to you my agreement to recommend to my Government that it should take steps with a view to putting at the disposal of the three Allied Governments, for purposes of relief, the proceeds of property found in Sweden which belong to victims of Nazi action who have died without heirs.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Messieurs,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, j'ai l'honneur de vous confirmer que je suis d'accord pour recommander à mon Gouvernement de prendre des mesures en vue de mettre à la disposition des trois Gouvernements alliés, à des fins de secours, le produit de la réalisation des biens trouvés en Suède qui appartiennent aux victimes de l'action nazie décédées sans héritier.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

We are glad to acknowledge receipt of your letter of today with respect to the property in Sweden of persons who had died as a result of Nazi action and left no heirs, and to hope that the proceeds of this property will be made available in the manner described in your letter.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Monsieur le Président,

Nous sommes heureux d'accuser réception de votre lettre de ce jour concernant les biens en Suède de personnes qui sont mortes à la suite de l'action nazie sans laisser d'héritiers et de pouvoir espérer que le produit de la réalisation de ces biens sera rendu disponible ainsi qu'il est indiqué dans votre lettre.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

land till följd av nazistförföljelser.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

I samband med den uppgörelse, som träffats, har jag äran bekräfta mitt samtycke till att föreslå min regering att vidtaga åtgärder för att ställa till de tre allierade regeringarnas förfogande, för hjälpändamål, värdet av sådan i Sverige befintlig egendom som tillhört offer för nazistförföljelser, vilka avlidit utan arvingar.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

Härmed hava vi nöjet erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, angående danaarv i Sverige efter personer, vilka dött till följd av nazistförföljelser. Vi hoppas, att sådana danaarv skola ställas till förfogande i enlighet med vad Ni angivit i Edert brev.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

13) Ang. tillämpning av den s. k. guldförklaringen.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

In connection with the paragraph in the letters exchanged today dealing with looted gold, we wish to confirm to you our understanding that, in view of the evidence already produced and checked, no further claim will be presented to Sweden by the Governments signatory to the Paris Reparation Agreement or their banks of issue with regard to any gold acquired by Sweden from Germany and transferred to third countries prior to June 1, 1945.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Monsieur le Président,

Nous référant au paragraphe des lettres échangées ce jour qui concerne l'or pillé, nous tenons à vous confirmer que, en raison des renseignements déjà produits et vérifiés, aucune réclamation ultérieure ne sera présentée à la Suède par les Gouvernements signataires de l'Accord de Paris sur les Réparations, ou par leurs banques d'émission, au sujet d'or acheté par la Suède à l'Allemagne et transféré à des pays tiers avant le 1er juin 1945.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

"In connection with — — — June 1, 1945."

I shall not fail to bring your statement to the knowledge of my Government.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«Nous référant au — — — 1er juin 1945.»

Je ne manquerai pas de porter votre déclaration à la connaissance de mon Gouvernement.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I anslutning till den klausul i de i dag utväxlade breven, som handlar om rövat guld, önska vi bekräfta vår enighet därom att med hänsyn till den bevisning, som redan förebragts och kontrollerats, inga ytterligare anspråk skola av signatärmakterna till skadeståndsöverenskommelsen i Paris eller deras emissionsbanker framställas mot Sverige i fråga om guldpartier, som förvärvats av Sverige från Tyskland och överlätits till tredje land före den 1 juni 1945.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — 1 juni 1945.»

Jag skall icke underlåta att bringa Eder förklaring till min regerings kännedom.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

14) Ang. tyska handelskammaren i Sverige.

Washington, D. C., July 18, 1946. Washington, D. C., le 18 juillet 1946.

Dear Justice Sandström:

In connection with the understanding reached today, we raised the problem of having access to the files of the German Chamber of Commerce in Sweden.

You stated that the Government of Sweden will disclose to the representatives of the Allies any information contained in the files of the German Chamber of Commerce which may be relevant to the objectives of our understanding.

In view of the fact that approximately two-thirds of the funds which were made available to the German Chamber of Commerce were furnished by the German Government or its agents, the Government of Sweden is requested sympathetically to consider the suggestion that it should accordingly treat that proportion of the net proceeds of liquidation as a German asset.

Accept, Sir, the renewed assurances of our most distinguished consideration.

*Seymour J. Rubin.**Christian Valensi.**Francis W. McCombe.*

Monsieur le Président,

A l'occasion de l'accord auquel nous sommes parvenus, nous avons soulevé la question de l'accès aux archives de la Chambre de Commerce allemande en Suède.

Vous avez déclaré que le Gouvernement suédois communiquera aux représentants alliés toute information contenue dans les archives de la Chambre de Commerce allemande qui serait d'importance pour les fins de notre accord.

Etant donné que les deux tiers environ des avoirs dont a disposé la Chambre de Commerce allemande ont été fournis par le Gouvernement allemand ou ses agents, le Gouvernement suédois est prié de bien vouloir traiter comme un avoir allemand la même proportion du produit net de la liquidation de ces avoirs.

Veillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de notre haute considération.

*Seymour J. Rubin.**Christian Valensi.**Francis W. McCombe.*

Washington, D. C., July 18, 1946.

Gentlemen:

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today's date in the following terms:

"In connection with — — — as a German asset."

I confirm the statement regarding the files of the German Chamber of Commerce. Your request regarding its assets will be given full examination.

Accept, Gentlemen, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Emil Sandström.

Washington, D. C., juillet 18 let 1946.

Messieurs,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre de ce jour ainsi conçue:

«A l'occasion de — — — de ces avoirs.»

Je vous confirme la déclaration concernant les archives de la Chambre de Commerce allemande. Votre demande concernant ses avoirs recevra toute notre attention.

Veillez agréer, Messieurs, l'assurance de ma haute considération.

Emil Sandström.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Herr Justitieråd,

I samband med den överenskommelse, som träffats, hava vi upptagit frågan om erhållande av tillgång till den tyska handelskammarens i Sverige handlingar.

Ni förklarade, att svenska regeringen kommer att till representanter för de allierade lämna alla upplysningar som finnas i dessa handlingar, och som kunna vara av betydelse för denna överenskommelses syften.

Enär omkring två tredjedelar av de medel, som ställdes till den tyska handelskammarens förfogande, tillhandahöllös av den tyska regeringen eller dess representanter, hemställas att svenska regeringen välvilligt överväger att på grund härav behandla motsvarande del av behållningen av likvidationen såsom tysk egendom.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om vår utomordentliga högaktning

Seymour J. Rubin.

Christian Valensi.

Francis W. McCombe.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Mina Herrar,

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»I samband med — — — såsom tysk egendom.»

Jag bekräftar den lämnade förklaringen angående tyska handelskammarens handlingar. Eder anhållan beträffande tillgångarna kommer att bli föremål för noggrann prövning.

Mottag, mina Herrar, försäkran om min utomordentliga högaktning

Emil Sandström.

Skriftväxling mellan ordföranden i den amerikanska delegationen och ordföranden i den svenska delegationen, angående de svenska tillgångarna i Förenta Staterna.

(15)

(Översättning.)

Washington, D.C., July 18, 1946.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Dear Justice Sandström:

Herr Justitieråd,

In connection with the coming into effect of the understanding we have reached, I am authorized to state that the United States of America will at the earliest possible date thereafter unblock the Swedish holdings in the United States, according to a procedure to be worked out by officials of that country and Swedish officials.

I samband med ikraftträdandet av den av oss träffade uppgörelsen är jag bemyndigad att meddela, att Amerikas Förenta Stater snarast möjligt kommer att deblockera de svenska tillgodohavandena i Förenta Staterna enligt ett förfarande, som kommer att utarbetas av representanter för detta land och för Sverige.

Accept Sir, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Mottag, Herr Justitieråd, försäkran om min utomordentliga högaktning.

Very truly yours,
Seymour J. Rubin.

Seymour J. Rubin.

Washington, D.C., July 18, 1946.

Washington, D. C., den 18 juli 1946.

Dear Mr. Rubin:

Herr Ordförande,

I have the honor to acknowledge receipt of your letter of today in the following terms:

Jag har äran erkänna mottagandet av Edert brev av denna dag, så lydande:

»In connection with — — — and Swedish officials.»

»I samband med — — — och för Sverige.»

Accept, Sir, the renewed assurances of my most distinguished consideration.

Mottag, herr Ordförande, försäkran om min utomordentliga högaktning.

Very truly yours,
Emil Sandström.

Emil Sandström.